

VAASA VASA

**ÖJBERGETIN OSAYLEISKAAVA
DELGENERALPLAN FÖR ÖJBERGET**

KAUPUNKISUUNNITTELU YLEISKAAVOITUS
STADSPLANERINGEN GENERALPLANERING

1998

ÖJBERGETIN OSAYLEISKAAVA DELGENERALPLAN FÖR ÖJBERGET

Osayleiskaavan laatimiseen ovat osallistuneet yleiskaava-arkkitehti Hannu Vuolteenaho, ympäristösuunnittelija Jorma Panu, piirtäjät Leena Kaijasilta ja Sirkka Stark.

Taitto:

Leena Kaijasilta

Valokuvat:

Kaupunkisuunnittelu, liikuntaosasto, ympäristöosasto, Pertti Salo

Käännös ruotsiksi:

Sinikka Mandell

I uppgörandet av generalplanen har deltagit generalplanarkitekt Hannu Vuolteenaho, miljöplanerare Jorma Panu, ritarna Leena Kaijasilta och Sirkka Stark.

Ombrytning:

Leena Kaijasilta

Foto:

Stadsplaneringen, idrottsavdelningen, miljöavdelningen, Pertti Salo

Översättning till svenska:

Sinikka Mandell

SISÄLLYSLUETTELO

ALKUSANAT	4
1. JOHDANTO	5
1.1 Aloite	5
1.2 Suunnitelman tarkoitus	5
1.3 Käsittely	5
2. PERUSTIEDOT	6
2.1 Alueen sijainti ja rajaus	6
2.2 Suunnittelutilanne	7
2.2.1 Seutukaavoitus	7
2.2.2 Yleiskaavoitus	7
2.2.3 Muut kaavat ja suunnitelmat	7
2.3 Maiseman kokonaisrakenne ja morfologia	7
2.4 Maiseman osatekijät	10
2.4.1 Korkeussuhteet	10
2.4.2 Kallio- ja maaperä	11
2.4.3 Vesiolot	12
2.4.4 Ilmasto-olot	12
2.4.5 Kasvillisuus ja eläimistö	13
2.4.6 Maiseman kulttuurihistoriallinen tausta	16
2.5 Maanomistus	18
2.6 Nykyinen maankäyttö	18
2.7 Öjbergetin hiihtokeskuksen aikaisemmat käyttösuunnitelmat	19
3. MAANKÄYTTÖSUUNNITELMA	22
3.1 Yleisperustelut	22
3.2 Toiminnallinen tarkastelu ja alueva- raukset	22
3.2.1 Urheilu- ja virkistystoiminta (VU1, VU/s, VU2)	22
3.2.2 Hiihtokeskuksen käyttösuunnitelma	23
3.2.3 Luonnonsuojelu (SL1, SL2)	27
3.2.4 Metsän- ja maisemanhoito (MU1, EM1, EM2/MU1)	28
3.2.5 Liikenne	29
3.2.6 Vesihuolto	29
3.2.7 Erityisalueet (ET)	29
3.2.8 Muut merkinnät ja määräykset (RA1, RA2, MT, W1, W2)	29
4. TOTEUTTAMISTARKASTELU	31
LIITEKARTAT 1-7	32

INNEHÅLL

FÖRORD	4
1. INLEDNING	5
1.1 Initiativ	5
1.2 Avsikten med planen	5
1.3 Behandling	5
2. GRUNDFÖRUTSÄTTNINGAR	6
2.1 Områdets läge och avgränsning	6
2.2 Planeringssituation	7
2.2.1 Regionplan	7
2.2.2 Generalplan	7
2.2.3 Övriga planer	7
2.3 Landskapets totalstruktur och morfologi	7
2.4 Landskapets delfaktorer	10
2.4.1 Höjdförhållanden	10
2.4.2 Berggrunden och jordmånen	11
2.4.3 Vattenförhållanden	12
2.4.4 Klimatförhållanden	12
2.4.5 Flora och fauna	13
2.4.6 Landskapets kulturhistoriska bakgrund	16
2.5 Markägoförhållanden	18
2.6 Nuvarande markanvändning	18
2.7 Tidigare användningsplaner för skidcentret Öjberget	19
3. MARKANVÄNDNINGSPLAN	22
3.1 Allmänna motiveringar	22
3.2 Funktionell granskning och områdes- reserveringar	22
3.2.1 Idrotts- och rekreationsverksamhet (VU1, VU/s, VU2)	22
3.2.2 Användningsplan för skidcentret	23
3.2.3 Naturskydd (SL1, SL2)	27
3.2.4 Skogs- och landskapsvård (MU1, EM1, EM2/MU1)	28
3.2.5 Trafik	29
3.2.6 Vattenförsörjning	29
3.2.7 Specialområden (ET)	29
3.2.8 Övriga beteckningar och bestämmelser (RA1, RA2, MT, W1, W2)	29
4. GENOMFÖRANDEGRANSKNING	31
KARTBILAGOR 1-7	32

ALKUSANAT

Öjbergetin osayleiskaavalla on tarkoitus ohjata erityisesti alueelle suuntautuvaa virkistyskäyttöä, ulkoilutoimintaa ja niihin liittyvää rakentamista niin, että arvokas luonto, luonnonhistoria ja perinteinen kulttuurimaisema säilyisivät. Koska voimakkain ulkoilutoiminta keskittyy Öjbergetin hiihtokeskuksen lähiympäristöön on osayleiskaavaan sisällytetty myös tälle alueelle laadittu tarkempi käyttösuunnitelma.

Öjbergetin virkistysalueen keskeiset ja luonoltaan arimmat osat ovat pääosin kaupungin omistuksessa, mikä on mahdollistanut sen, että myös metsänhoidossa on voitu ottaa huomioon virkistysten ja luonnonsuojelun tarpeet.

Osayleiskaava on alistettu ympäristöministeriön vahvistettavaksi, joten sillä on myös suoranaisia oikeusvaikutuksia.

Öjbergetin osayleiskaavan ovat laatineet yleiskaava-arkkitehti Hannu Vuolteenaho, ympäristösuunnittelija Jorma Panu ja piirtäjät Leena Kaijasilta sekä Sirkka Stark. Osayleiskaavaselostuksen on taittanut Leena Kaijasilta.

Öjbergetin hiihtokeskuksen käyttösuunnitelman laatimista on valvonut työryhmä, johon ovat kuuluneet Matts Andersén, Karl-Erik Mitts ja Bertel Sund Sundom Bygdeförening rf:stä, Olav Östergårds ja Ben-Erik Nedergård Sundom Idrottsförening rf:stä, Jouni Aho ja Mikael Nylund Vaasan Hiihtoklubista, Matti Iso-Tuisku Länsi-Suomen ympäristökeskuksesta sekä Vaasan kaupungilta ympäristönsuojelupäällikkö Christer Hangelin / ympäristönsuojelutarkastaja Jarmo Osmo, kaupungininsinööri Timo Martonen, työpäällikkö Aarno Pälvimaa, toimistoinsinööri Erkki Lauttamus, metsäesimies Börje Snickars / apul. metsäesimies Timo Jousmäki, osastopäällikkö Matti Pullola, yleiskaava-arkkitehti Hannu Vuolteenaho (pj) ja ympäristösuunnittelija Jorma Panu (siht.).

Hiihtokeskuksen käyttösuunnitelma perustuu aikaisempiin suunnitelmiin, joita ovat laatineet arkkitehti Gottleben 1960-luvulla, Arkkitehtuuritoimisto Lehtovuori-Tegelman-Väänänen 1970-luvulla ja Arkkitehtitoimisto Aitoaho & Viljanen 1980-luvulla.

FÖRORD

Syftet med delgeneralplanen för Öjberget är att styra i synnerhet rekreativ användningen och friluftslivet på området och byggandet i anslutning till dem på så sätt att den värdefulla naturen och naturhistorian samt det traditionella kulturlandskapet bevaras. Eftersom friluftslivet koncentreras till skidcentrets närmiljö har även en mera detaljerad användningsplan för detta område inbegripits i delgeneralplanen.

De centrala och mest känsliga delarna av Öjbergets rekreativ område ägs huvudsakligen av staden, vilket har gjort det möjligt att även i skogsbruket beakta rekreativ och naturskyddsbehoven.

Delgeneralplanen har underställts miljöministeriet för fastställelse och därför har den även direkta rättsverknningar.

Delgeneralplanen för Öjberget har utarbetats av generalplanarkitekt Hannu Vuolteenaho, miljöplanerare Jorma Panu och ritarna Leena Kaijasilta och Sirkka Stark. Layouten har gjorts av Leena Kaijasilta.

Utarbetandet av användningsplanen för Öjbergets skidcentrum har övervakats av en arbetsgrupp, som har bestått av Matts Andersén, Karl-Erik Mitts och Bertel Sund från Sundom Bygdeförening rf, Olav Östergårds och Ben-Erik Nedergård från Sundom Idrottsförening rf, Jouni Aho och Mikael Nylund från Vasa Skidklubb, Matti Iso-Tuisku från Västra Finlands miljöcentral samt miljövårdschef Christer Hangelin / miljövårdsinspektör Jarmo Osmo, stadsingenjör Timo Martonen, arbetschef Aarno Pälvimaa, byråingenjör Erkki Lauttamus, skogsförman Börje Snickars / bitr. skogsförman Timo Jousmäki, avdelningschef Matti Pullola, generalplanarkitekt Hannu Vuolteenaho (ordf.) och miljöplanerare Jorma Panu (sekr.) från Vasa stad.

Användningsplanen för skidcentret baserar sig på tidigare planer som har utarbetats av arkitekt Gottleben på 1960-talet, arkitektbyrå Lehtovuori-Tegelman-Väänänen på 1970-talet och arkitektbyrå Aitoaho & Viljanen på 1980-talet.

1. JOHDANTO

1.1 ALOITE

Sundomkomitea, Sundom Bygdeförening r.f. sekä Sundom samfällighet esittivät seminaarissaan 22., 24. ja 29.3.1988, että Öjbergetin alueelta tulee tehdä tarkka luonto- ja ympäristöinventointi sekä käyttösuunnitelma.

Sundom Bygdeförening r.f. teki 10.1.1991 aloitteen tarkemman luonto- ja kallioperäselvityksen sekä kokonaisu suunnitelman laatimisesta Öjbergetin alueelle. Alueelle tulisi ohjata mahdollisimman monimuotoista ja ympärivuotista toimintaa. Suunnittelussa tulee huolehtia myös alueen ainutlaatuisten geologisten, biologisten ja arkeologis-historiallisten arvojen säilymisestä.

Suunnittelu- ja talousjaosto teki 2.6.1992 päätöksen, että Öjbergetin virkistysalueen maisemanhoito- ja käyttösuunnitelma laaditaan vahvistetun osayleiskaavan muotoon. Siten sillä on myös suoranaisia oikeusvaikutuksia.

1.2 SUUNNITELMAN TARKOITUS

Osayleiskaavan tavoitteena on sovittaa yhteen alueen virkistyskäyttö, maa- ja metsätalous, luonnonsuojelu ja kulttuurihistoriallinen suojelu niin, että käytöllä ei tuhota luontoa eikä sen ilmentämää luonnonhistoriaa tai kulttuurimaisemaa.

Vahvistettavan osayleiskaavan määräyksillä säädellään erityisesti metsänhoitoa ja maisemamuutoksia eli hakkuita ja maankaivua sekä täyttöjä.

Osayleiskaavaan sisältyy tarkempi käyttösuunnitelma Öjbergetin hiihtokeskuksesta.

1.3 KÄSITTELY

Osayleiskaavaehdotusta on käsitelty seuraavasti:

- * 17.05.1994 kaupunginhallituksen suunnittelu- ja talousjaosto päätti asettaa kaavaluonnoksen RakA 154 §:n mukaisesti nähtäville ja pyysi luonnoksesta lausunnot
- * RakA 154 §:n mukainen laatimisvaiheen kuuleminen 29.11.1994 - 21.01.1995
- * 18.12.1995 kaupunginhallitus päätti asettaa osayleiskaavaehdotuksen RakA 29 §:n mukaisesti julkisesti nähtäville
- * RakA 29 §:n mukainen nähtävilläolo 24.04. - 31.05.1996
- * Osayleiskaavan hyväksyminen, kaupunginvaltuusto 17.02.1997
- * Osayleiskaavan vahvistaminen, ympäristöministeriö 12.11.1998.

1. INLEDNING

1.1 INITIATIV

Sundomkommittén, Sundom bygdeförening r.f. och Sundom samfällighet föreslog vid sitt seminarium 22, 24 och 29.3.1988 att en noggrann natur- och miljöinventering samt användningsplan bör göras angående Öjbergets område.

Sundom Bygdeförening r.f. tog 10.1.1991 initiativ till utarbetande av en noggrannare natur- och berggrundsutredning samt en helhetsplan för Öjberget. Så mångsidig verksamhet året om som möjligt borde styras till området. Vid planeringen bör man även se till att områdets unika geologiska, biologiska och arkeologisk-historiska värden bevaras.

Planerings- och ekonomisektionen beslöt 2.6.1992 att landskapsvårds- och användningsplanen för Öjberget utarbetas i form av en fastställd delgeneralplan. Då har den även direkta rättsinverkningar.

1.2 AVSIKTEN MED PLANEN

Målet med planen är att sammanjämka rekreationsanvändningen, jord- och skogsbruket, naturskyddet och det kulturhistoriska skyddet gällande området på så sätt att användningen inte förstör naturen, eller den naturhistoria och det kulturlandskap som naturen ger uttryck för.

Med bestämmelserna i en delgeneralplan som skall fastställas regleras i synnerhet skogsvård och landskapsändringar, dvs. avverkningar och grävningar samt utfyllningar.

Delgeneralplanen inbegriper en mera detaljerad användningsplan för Öjbergets skidcenter.

1.3 BEHANDLING

Förslaget till delgeneralplan har behandlats enligt följande:

- * Stadsstyrelsens planerings- och ekonomisektion beslöt 17.05.1994 utställa planutkastet till påseende enligt 154 § ByggF och bad utlåtanden om utkastet
- * Hörande under beredningsskedet enligt 154 § ByggF, 29.11.1994-21.01.1995
- * Stadsstyrelsen beslöt 18.12.1995 utställa delgeneralplaneutkastet till påseende enligt 29 § ByggF
- * Påseende enligt 29 § ByggF, 24.04-31.05.1996
- * Godkännande av delgeneralplanen, stadsfullmäktige 17.02.1997
- * Fastställande av delgeneralplanen, miljöministeriet 12.11.1998.

2. PERUSTIEDOT

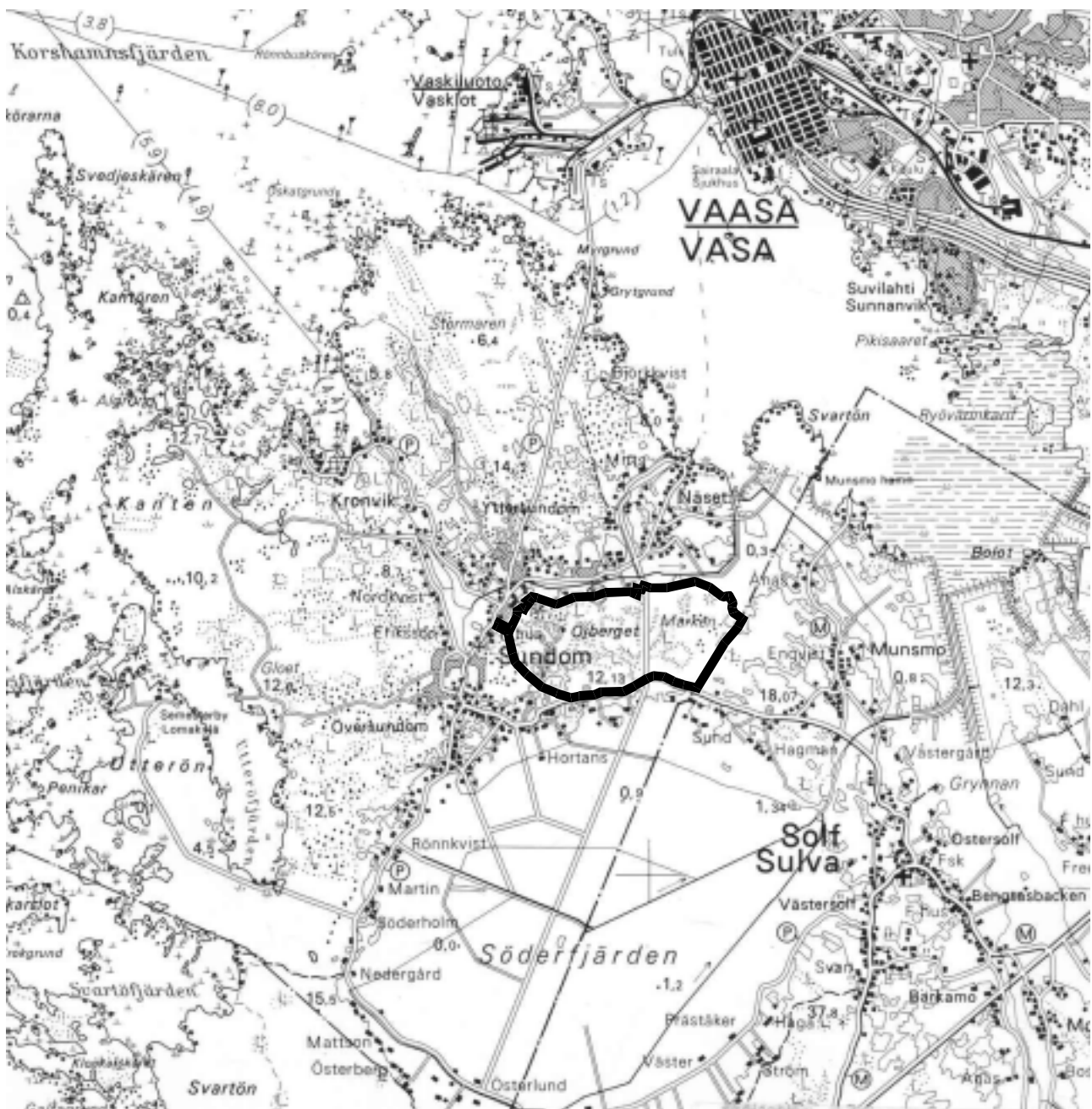
2.1 ALUEEN SIJAINTI JA RAJAUS

Öjberget sijaitsee Söderfjärdenin ja Eteläisen Kaupunginselän välissä, noin 5 km Vaasan keskustasta etelään. Ajoetäisyys on noin 10 km. Alueen pinta-ala on noin 280 ha. Se rajautuu eteläpuoleltaan Söderfjärdeniin ja Sultvantiehen, pohjoispuoleltaan Ådranin kapeaan laakso-syvänteeseen, länsipuoleltaan Sundomin kylään ja itäpuoleltaan Vaasan ja Mustasaaren rajaan.

2. GRUNDFÖRUTSÄTTNINGAR

2.1 OMRÅDETS LÄGE OCH AVGRÄNSNING

Öjberget ligger mellan Söderfjärden och Södra Stadsfjärden, ca 5 km söder om Vasa stads centrum. Köravståndet är ca 10 km. Områdets areal är ca 280 ha. I söder gränsar området till Söderfjärden och Solfvägen, i norr till Ådrans smala dalsänka, i väst till Sundom by och i öst till gränsen mellan Vasa och Korsholm.

Alueen sijainti (peruskartan pienennös).

Områdets läge (förminskning av grundkartan).

2.2 SUUNNITTELUTILANNE

2.2.1 SEUTUKAAVOITUS

Vaasan läänin seutukaavan vaihe I:ssä (valtioneuvoston vahvistama 30.7.1981) Öjberget on varattu virkistysalueeksi (VI 1), joka on tarkoitettu pääasiassa lähiulkoilua ja virkistyskeskuksia varten. Aluetta koskee rakentamismääräys, jonka mukaan alueella on sallittava yleiseen virkistystoimintaan liittyvä rakentaminen sekä olemassaolevan maa- ja metsätalouden sekä ammattikalastuksen tarvitsema rakentaminen. Seutukaavan suosituksen mukaan alue tulisi säilyttää ja kehittää Vaasan alueen ulkoilukeskuksena.

2.2.2 YLEISKAAVOITUS

Sundomin osayleiskaavassa v. 2000 (kv:n hyväksymä 27.2.1984) Öjberget on varattu urheilu- ja virkistyspalvelujen alueeksi (VU) sekä maa- ja metsätalousalueeksi, jonka käytössä maa- ja metsätalouden ohella on erityisesti otettava huomioon virkistyskäyttö ja ympäristön suojeleminen (MU).

2.2.3 MUUT KAAVAT JA SUUNNITELMAT

Detaljakaavoja ei Sundomissa ole.

Öjbergetin hiihtokeskuksen aikaisempia käyttösuunnitelmia on käsitelty kohdassa 2.7.

2.3 MAISEMAN KOKONAISRAKENNE JA MORFOLOGIA

Alue on yhtenäinen kallio- ja moreeniselänne, jonka sisään työntyy vain yksi laajempi murroslaakso Öjbergetin jyrkimmän slalommäen edessä. Murroslaakso jakaa alueen kahteen eri luonteiseen osaan; Sundomin kylän puoleiseen, matalampaan osaan ja varsinaisen Öjbergetin puoleiseen, korkeampaan osaan.

Öjberget-Markenin puoleisen alueen selänne on perusrakenteeltaan voimakkaasti huuhtoutunut moreeniselänne, jonka lakialueilla on runsaasti kalliopaljastumia tai ohuita moreenikerroksia kallion pinnalla. Sen lakiosien kalliokohoumilta jääkauden jälkeisten merivaiheiden aallot ovat huuhtoneet jääkauden jättämän moreenin ja kerrostaneet huuhtomansa sedimentit alemmille tasoille. Jääkauden jälkeiset merivaiheet ovat muovanneet lakiosiin ja rinteille myös rantamuodostumia, pyöristyneistä kivistä koostuvia "pirunpeltoja" kohtiin, joissa rantavoimien toiminta on kohdistunut kauan samaan paikkaan. Öjberget-Markenin kaakkoiskulmassa erottaa kapea laaksopainanne pääselänneestä erillisen kumpareen, Kvigmosbergetin. Myös Kvigmosberget on kalliosydäminen, lakiosiltaan paljaaksi huuhtoutunut selännemuoto.

2.2 PLANERINGSSITUATION

2.2.1 REGIONPLAN

I regionplanen för Vasa län, etapp I (fastställd av statsrådet 30.7.1981), har Öjberget anvisats som rekreativområde (VI 1), som huvudsakligen är avsett för friluftsliv och rekreativcentra. För området gäller en byggnadsbestämmelse som tillåter sådant byggande som ansluter sig till allmän rekreativverksamhet, befintligt jord- och skogsbruk och yrkesfiske. Enligt rekommendationen i regionplanen borde området bevaras och utvecklas som friluftscentrum för Vasanejden.

2.2.2 GENERALPLAN

I delgeneralplanen för Sundom år 2000 (godkänt av fge 27.2.1984) har Öjberget anvisats som område för idrotts- och rekreativanläggningar (VU) samt som jord- och skogsbruksområde där man förutom jord- och skogsbruket i synnerhet bör beakta rekreativ användning och miljövård (MU).

2.2.3 ÖVRIGA PLANER

Sundom har inga detaljplaner.

De tidigare användningsplanerna för Öjberget behandlas i punkt 2.7.

2.3 LANDSKAPETS TOTALSTRUKTUR OCH MORFOLOGI

Området består av en enhetlig bergs- och moränrygg med endast en mer omfattande krosszon framför Öjbergets brantaste slalombacke. Krosszonen indelar området i två delar med olika natur; en lägre del mot Sundom by och en högre del mot Öjberget.

Området mot Öjberget-Marken är en kraftigt eroderad moränrygg på vars högsta del finns rikligt med berghällar eller områden med tunna moränskikt ovanpå bergsytan. Under tidsperioden efter istiden har havsvågorna sköljt bort den morän istiden lämnat på krönet och lagrat sedimenten på bergets lägre nivåer. Havsskedena efter istiden har bildat strandformationer såsom "djävulsåkrar" av avrundade stenar på de högsta områdena och sluttningarna där strandvågorna länge sköljt samma ställe. I sydöstra hörnet av Öjberget-Marken avskiljer en smal sänka en separat kulle, Kvigmosberget. Även Kvigmosberget är en avsköljd ryggformation vars kärna består av berg och på vars krön finns kalhällar.

Sundomin kylän puoleisella osalla, Öjbergetiä matalammalla Svarvarsbackenin alueella, selänne muodostuu selvemmin loivarinteisistä moreenikumpareista, joilla moreenikerrokset ovat paksumpia ja kalliopaljastumia on vain vähän.

Morfologialtaan selänne muistuttaa drumliinirykelmää, joka on jääkauden jälkeisten merivesien voimakkaasti huuhtomaa, yläosistaan karua ja vähäravinteista maastoa. Drumliinimuodostumassa jään liikkeen suuntainen vastasivu on jyrkempi ja kallioisempi kuin suojasivu, jonne kasautui paksumpi moreenikerros loivempirinteiseksi, kalliosydäimestä pois päin suuntautuvaksi hännäksi.

På området mot Sundom by, på Svarvarsbacken, som är lägre än Öjberget, bildas bergsryggen mer tydligt av svagt sluttande moränkullar med tjockare moränskikt och få kalhällar.

Morfologiskt påminner Öjberget om en drumlinformation som är en till de övre delarna karg och näringsfattig terräng som kraftigt eroderats av havsvatten efter istiden. I en drumlinformation är den sida där isen rört sig brantare och klippigare än den skyddade sidan där ett tjockare moränskikt lagrats som en svans ut från bergets kärna.

Pirunpelto.

Djävulsåkern.

Sundomin kylän selänteen ja Öjbergetin väliseen laaksoon, Öjbergsmosseniin, jääkausi kasasi pienimuotoisen, hiekkasorapitoisen harjumuodostuman. Jääkauden aikaiseen pieneen kieleke- tai halkeamavirtaan sulavesi kerrosti lajittuneempia maa-aineksia, jolloin muodostui vähäinen harju virran pohjalle. Vastaavanlainen pieni jäätikön reunan sulavesiuoma on suuntautunut Öjbergetin ja Kvigmossbergetin väliseen laaksopainanteeseen. Öjbergsmossenin laakson jakaa kahtia Nysvedsbergetin moreenikumpare. Laakso jatkuu kuitenkin vaihtelevan levyisenä Söderfjärdenin hienoilla sedimenteillä täyttyneeseen, pyöreämuotoiseen kraaterivajoamaan.

I sänkan mellan Sundom by och Öjberget, Öjbergsmossen, anhopades en småskalig sandgrushaltig åsformation under istiden. En liten istida smältvattenström från ett utsprång eller en spricka i isen sedimenterade sorterat jordmaterial så att en liten ås bildades på strömmens botten. En motsvarande liten smältvattenström från glaciärens kant har runnit i sänkan mellan Öjberget och Kvigmossberget. Öjbergsmossen delas itu av Nysvedsbergets moränkulle. Sänkan, vars bredd varierar, fortsätter dock ut i Söderfjärdens runda kratersänka som är fylld med fint sediment.

2.4 MAISEMAN OSATEKIJÄT

2.4.1 KORKEUSSUHTEET

Öjbergetin alueen luonnollinen korkein huippu nousee tasolle +50 m/mpy. Myös laskettelumäen täyttöalueen korkeus on nykyisellään noin +50 m/mpy. Korkein selänne on alueen keskellä oleva varsinainen Öjberget. Markenin ja Kvigmossbergetin huiput nousevat +34 - +35 m/mpy. Sundomin kylän puoleisen kumparemaaston selänneet nousevat +22 - +25 m:n korkeudelle ja Nysvedsberget Öjbergsmossenin laaksossa puolestaan +27 m:n korkeudelle.

Öjbergetin alueen rinteet ovat keskimäärin Vaasan seudulle tyypillisesti loivia, 1:10 - 1:30. Jyrkimmät rinteet, 1:4, ovat Öjbergetin keskeisimmän selänneen länsireunassa Öjbergsmossenin laaksoa vasten nykyisen laskettelurinteiden kohdalla. Myös Nysvedsberget on varsin jyrkkärinteinen.

Laaksopainanteet ovat kapeita, keskimäärin 100 m:n levyisiä ja laskevat yleensä loivareunaisina painanteina selännekuvioiden väliin. Poikkeuksen muodostaa Öjbergsmossenin leveämpi, noin 200-400 m:n levyinen murros-laakso, jonka itäreuna rajautuu jyrkkään rinteeseen. Öjbergsmossenin laakso jakautuu kahtia kapeiksi painanteiksi matalan harjujakson ja Nysvedsbergetin kohdalla sekä supistuu tyypilliseksi laaksopainanteeksi pohjoispäässään, missä se työntyy vinosti koilliseen selänneketjun poikki.

2.4 LANDSKAPETS DELFAKTORER

2.4.1 HÖJDFÖRHÅLLANDEN

Öjbergets högsta del ligger på nivån +50 m över havet. Även slalombackens fyllnadsområde ligger för närvarande på nivån +50 m över havet. Den högsta delen är det egentliga Öjberget i mitten av området. Marken och Kvigmossbergets krön är på nivån +34 - +35 m över havet. De högsta delarna i terrängen mot Sundom by ligger på nivån +22 - +25 m och Nysvedsberget på nivån +27 m.

Sluttningarna på Öjbergsområdet är vanligtvis långsluttande, 1:10 - 1:30, vilket är typiskt för Vasanejden. De brantaste sluttningarna, 1:4, finns på västra kanten av Öjbergets centrala del vid den nuvarande slalombacken mot Öjbergsmossen. Även Nysvedsberget har rätt branta sluttningar.

Dalsänkorna är smala, i medeltal 100 m breda, och de är vanligtvis långsluttande sänkor mellan bergsformationerna. Ett undantag är Öjbergsmossens bredare, 200 - 400 m breda krosszon, vars östra kant gränsar till en brant sluttning. Öjbergsmossen delar sig i två smala sänkor vid en låg ås vid Nysvedsberget, och reduceras till en typisk sänka i sin norra ända, där den sträcker sig snett mot nordost genom en ryggedja.

Selänteet, rinteet ja vaihtelevansuuntaiset laaksopainanteet yhdessä muodostavat Vaasan maisemalle ominaisen verkkomaisen kumpareikon Söderfjärdenin pyöreämuotoisen peltokuvion pohjoisreunalle.

Öjbergetin korkeussuhteet ks. kartta 1.

2.4.2 KALLIO- JA MAAPERÄ

Vaasan alueen kallioperän kivilajit kuuluvat ns. synorogeenisiin eruptiivikivilajeihin, tasarakeisiin syväkivilajeihin, gneissigraniitteihin. Ko. lajin kiviaines sisältää hyvin niukasti emäksisiä aineksia, joten siitä rapautuvat ravinteet ovat happamia ja vähäravinteisia. Tätä harmaanväristä, niukkaravinteista porfyrigraniittia kutsutaan Vaasan graniitiksi, koska esiintymä rajautuu pääosin Vaasan seudulle. Sen päämineraalit ovat plagioklaasi, kvartsi, biotiitti ja mikrokliini. Vaasan graniitti sisältää suuria maasälpäkiteitä ja on täysin suuntautumaton.

Öjbergetin selänteillä on kaikilla kalliosydän, joka varsinkin keskimmäisen korkeimman selänteen kohdalla näkyy lakiosien avokallioina. Kalliopaljastumia on runsaasti ja laajoina alueina. Matalammilla reuna-alueilla ja -selänteillä, erityisesti Sundomin kylän puolella kalliosydän peittyi irtainten maa-ainesten alle, jolloin kalliopaljastumia on vain vähän. Sensijaan niillä esiintyy laajoja runsaasta siirtokivilohkareista muodostuneita louhikkoja.

Kalliopaljastumien ja louhikkojen ympärillä kallion peittävä yleisin kivennäismaalaji on moreeni. Moreenin paksuus alueella vaihtelee muutamasta senttimetristä 3-4 metriin. Vedenjakaja-alueilla kalliot tulevat esiin ohuen moreenipeitteen läpi. Koska kallioperän topografia on varsin loivapiirteistä, on myös moreenin pinta laakeaa. Moreeni esiintyy kallioperän pintamuotoja myötäilevänä peitteenä, kumpuina ja drumliineina. Moreenialueet ovat yleensä metsätalouden käytössä.

Savi- ja hiesuesiintymiä löytyy Öjbergetin maisemarakenteen alaosista; kapeista laaksopainanteista. Ne ovat syntyneet merivesien huuhtoessa ylempiä alueita ja kuljettaessa niiden pinnasta hienommat maa-ainekset alin-koihin. Litorina- ja postlitorinasavet sisältävät runsaasti vesikasvien ja -eläinten jäännöksiä, joista savessa esiintyvät rikkiyhdisteet ovat peräisin. Ne ovat syntyneet heikosti suolaiseen matalahkoon veteen. Savipitoiset maat on yleensä raivattu eri asteiseen viljelyyn.

Öjbergsmossenin ja Kvigmossenin reunoilla moreeniselänteen lounaispuolella on kaksi pitkänomaista, kapeaa ja vähäistä jään kielekevirtaan lajittunutta hiekka-sorapitoista muodostumaa, joista on otettu soraa.

Öjbergsmossenilla, Kvigmossenilla ja parilla muulla pienialaisella suoalueella on ohut kerros soistumisen seurauksena muodostunutta turvemaata.

Bergsryggarna, sluttningarna och dalsänkorna i olika riktningar bildar tillsammans ett för Vasanedjen typiskt nät av kullar vid norra kanten av Söderfjärdens runda åkerfigur.

Höjdförhållandena vid Öjberget, se karta 1.

2.4.2 BERGGRUNDEN OCH JORDMÅNEN

Stenarterna i Vasanejdens berggrund hör till s.k. synorogena eruptiva bergarter, jämnkorniga djupbergarter, gnejsgraniter. Stenmaterialet i fråga innehåller mycket få alkaliska ämnen och därför är de vittrande näringsämnen sura och fattiga. Denna gråa näringsfattiga porfyrigranit kallas för Vasagranit, eftersom fyndigheten begränsar sig huvudsakligen till Vasatrakten. Dess huvudmineraler är plagioklas, kvarts, biotit och mikroklin. Vasagraniten innehåller stora fältspatkristaller och är massformig.

Öjbergets högsta områden har alla en kärna som består av berg, vilket i synnerhet vid krönet av den mittersta högsta bergsryggen syns i form av kalhällar. Det finns rikligt och stora områden med berghällar. På de lägre randområdena och ryggarna, i synnerhet mot Sundom by, täcks berget av lösa marksubstanser och antalet berghällar är litet. Däremot finns där omfattande flyttblocksområden.

Den vanligaste mineraljordarten som täcker berget runt berghällarna och flyttblocken är morän. Moränskiktets tjocklek på området varierar från några centimeter till 3-4 meter. På vattendelarområdena skjuter berghällarna fram genom det tunna moränskiktet. Eftersom berggrundens topografi är långsluttande, är även moränytan flack. Moränen förekommer som ett täcke enligt berggrundens former, i kullar och drumliner. Moränområdena används i allmänhet för skogsbruk.

Lera och mjåla förekommer vid Öjbergsterrängens nedre delar, i de smala dalsänkorna. De har uppkommit då havsvattnet har sköljt de högre områdena och transporterat finare substanser från ytan till sänkorna. Litorina- och postlitorinaleran innehåller rikligt med rester av vattenväxter och -djur, dessa rester är upphovet till svavelföreningarna i leran och de har uppkommit i grunt vatten med låg salthalt. Lerhaltiga jordar har i allmänhet röjts för olika typer av odling.

På sydvästra sidan om moränryggen vid sidan om Öjbergsmossen och Kvigmossen finns två mindre, långsträckta och smala formationer innehållande sand och grus som uppkommit genom en smältvattenström från ett utsprång i isen under istiden. Man har tagit grus ur formationerna.

På Öjbergsmossen, Kvigmossen och på ett par andra mindre mossområden finns ett tunt lager torv som uppkommit vid försumpningen.

Öjbergetin ja Kvigmosbergetin välistä laaksoa on käytetty kaatopaikkana, lähinnä talousjätteille. Kaatopaikkatoiminta alueella lopetettiin vuosien 1989 ja 1990 vaihteessa. Jätteet on peitetty multa- ym. maamassoilla. Rakentamisen ylijäämämassoja on käytetty myös laskettelumäen korotukseen Öjbergetin selänteeseen länsiosassa. Vähäinen täyttömäki on myös hiihtokeskuksen lasten pulkkamäkenä.

Öjbergetin maaperä ks. kartta 2.

2.4.3 VESIOLOT

Svarvarsbacken - Öjberget - Markenin lakiosat toimivat sekä vedenjakajana että sadevesien imeytymisalueena. Pintavesiä se jakaa sekä Ådranin valuma-alueelle että Söderfjärdenin Laggdikekin valuma-alueelle. Molemmat laskevat vetensä Eteläiselle Kaupunginselälle; Ådran Svartön edustalla ja Laggdike Munsmo Strömmenin kautta Eteläisen Kaupunginselän pohjukkaan. Öjbergetin rinteet jakautuvat useisiin pieniin valuma-aluekuvioihin.

Pintavesiä kerääntyy erityisesti Öjbergsmossenin ja Kvigmossenin laaksopainanteisiin sekä niissä sijaitseviin hiekkapitoisiin maihin ja sorakuoppiin. Näiltä alueilta lähtevät alueen suurimmat vesistöt, jotka ovat kooltaan lähinnä metsäisen ojapainanteen luokkaa. Hiekkapitoiset sora-alueet ovat myös alueen suurimmat pohjavedenmuodostumisalueet. Öjbergsmossenin pohjavedenmuodostumisalue toimii kaupungille kriisijän pohjavesivarastona, mikäli juomaveden otossa Kyrönjoesta ja jo rakennetuista pohjavesiesiintymistä (Maalahten, Jurvan Poronkankaalle, Vähäänkyröön ja Sepänkylään) ilmenee ongelmia. Hiekkakuoppien ja ko. pohjavesialueen veden laatu on kohtalainen. Öjbergetin rinteillä esiintyy myös lähteitä, erityisesti hiekka-sorapitoisten alueiden tuntumassa.

Öjbergetin vesiolot ks. kartta 3.

2.4.4 ILMASTO-OLOT

Öjbergetin pitkänomainen selännemuodostuma (pituudeltaan n. 2,5 km ja leveydeltään n. 1 km) on itä-länsisuuntainen, jolloin muodostuu selviä ilmastollisia eroja selänteeseen etelänpuoleisten ja pohjoispuoleisten rinteiden välille. Etelänpuoleiset paisterinteet ovat lämpimiä ja aurinkoisia. Keväisin lumi sulaa niiltä jo varhain, kun taas vastaavasti pohjoispuolen varjorinteet ovat kylmempää ja keväisin lumi sulaa niiltä hitaammin ja myöhemmin. Selänteeseen lakiosien ilmasto-olot ovat rinteitä äärevämmät; kylmällä ilmalla tuulet voimistavat kylmän vaikutuksia ja lämpimällä säällä ilma voi olla paatavan kuuma, erityisesti etelänpuoleisilla kalliorinteillä. Aurinkoisella säällä kuivan kallion lämpötila nousee korkeaksi ja myös pinnan läheinen ilmakerros lämpenee. Kosteilla niityillä tai soilla energia kuluu pääasiassa veden haihduttamiseen, jolloin maanpinta ja ilma jäävät viileämmiksi. Haihtuneen kosteuden johdosta ilma on niityillä kosteampaa kuin kalliolla.

Sänkan mellan Öjberget och Kvigmosberget har använts som avstjälplingsplats, främst för hushållsavfall. Avstjälplingsplatsen stängdes vid årsskiftet 1989 - 1990. Avfallet har täckts med mull och andra jordmassor. Överskottsjord från byggnadsverksamheten har också använts till förhöjning av slalombacken i den västra delen av Öjberget. Det finns också en mindre utfyllnadsbacke vid skidcentret som används som pulkbacke för barn.

Öjbergets jordmån, se karta 2.

2.4.3 VATTENFÖRHÅLLANDEN

De högsta områdena av Svarvarsbacken - Öjberget - Marken fungerar dels som vattendelare och dels som regnvattnets infiltreringsområden. Krönen delar ytvattnet både till tillrinningsområdet vid Ådran och till Laggdike i Söderfjärden, båda dikena rinner ut i Södra Stadsfjärden, Ådran vid Svartön och Laggdike genom Munsmo Strömmen till den inre delen av Södra Stadsfjärden. Slutningarna vid Öjberget är uppdelade i flera små tillrinningsområden.

Ytvatten samlar sig speciellt i dalsänkorna vid Öjbergsmossen och Kvigmossen samt i de sandhaltiga jordarna och sandgroparna som finns där. Här uppkommer de största vattendragen i området, de är ungefär av samma storlek som en dikessänka i skogen. Vid de sandhaltiga grusområdena bildas även mest grundvatten i området. Öjbergsmossens grundvattenområde fungerar som stadens vattenreservoar under kristider ifall det uppkommer problem vid tagandet av dricksvatten från Kyrö älv och de redan anlagda grundvattenkällorna (Malax, Poronkangas i Jurva, Lillkyro och Smedsby). Vattenkvaliteten vid sandgroparna och grundvattenområdet är tämligen god. Vid Öjbergets slutningar finns även källor, speciellt i närheten av områdena med formationer av sand och grus.

Öjbergets vattenförhållanden, se karta 3.

2.4.4 KLIMATFÖRHÅLLANDEN

Öjbergets långsträckta ryggformation (ca 2,5 km lång och 1 km bred) ligger i riktning väst-öst, i och med detta uppkommer det klara meteorologiska skillnader mellan bergsryggens syd- och nordsluttningar. Sydsluttningarna är varma och soliga. På våren smälter snön tidigt på dem, medan nordsluttningarna, som ligger i skuggan, är kallare och på dem smälter snön på våren långsammare och senare. De meteorologiska förhållandena på bergsryggens krön är mer extrema, vid kall väderlek förstärker vindarna köldeffekten och vid varm väderlek kan luften vara gassande het, speciellt på de sydliga bergssluttningarna. Vid soligt väder är det torra bergets temperatur hög och också luftskiktet nära ytan blir uppvärmd. På fuktiga ängar eller mossområden går energin huvudsakligen åt till vattnets avdunstning så att jordytan och luften förblir svalare. På grund av den avdunstade fukten är luften vid ängarna fuktigare än på berget.

Termisen kasvukauden pituus Vaasan alueella on välillä 165 - 160 vrk. Terminen kasvukausi on se osa vuodesta, jolloin vuorokausikeskilämpötila on korkeampi kuin 5°C. Kasvukausi on varjoisilla ja kylmillä pohjoisrinteillä useita päiviä lyhyempi kuin valoisilla etelärinteillä. Vuoden keskilämpötila on keskimäärin 4°C.

Vallitsevat tuulet ovat Vaasassa mantereen puolella keväällä ja kesällä lounaasta, lännestä ja pohjoisesta, syksyllä ja talvella ovat lounaistuulet edelleen voimakkaita, mutta kaakkois- ja etelätuulet voimistuvat. Rannikolla esiintyy lisäksi keväällä ja kesällä maa- ja merituuli-ilmiö, jonka synnyttää mantereen ja meren välinen suuri lämpötilaero. Maa- ja merituuli-ilmiön vallitessa tuuli puhaltaa päivällä mereltä ja yöllä mantereelta.

Vuotuinen sademäärä Vaasan alueella on noin 500 - 550 mm. Sateisimpia ovat syksyt ja vähäsaateisimpia kevät. Lumipeite ylittää 10 cm keskimäärin joulukuun lopulla ja maat alkavat paljastua huhtikuun 10. päivän tienoilla. Hiihtokausi on näin ollen noin 3 kuukauden pituinen. Poutapäivien lukumäärä ylittää 210 vuodessa.

2.4.5 KASVILLISUUS JA ELÄIMISTÖ

Öjbergetin kasvillisuus voidaan jakaa kolmeen päävyöhyketyyppiin seuraavasti:

1. lakialueiden kalliometsät, kitumaat, pirunpellot ja karukokankaat,
2. rinnealueiden kuivat ja kuivahkot kankaat sekä
3. laaksojen tuoret kankaat ja kosteikot.

1. Lakialueen muodostavat Öjbergetin korkeimmat, kallioiset osat. Puuston kasvu lakialueilla on maaston karuuden ja ilmaston epäsuotuisuuden takia vähäistä. Lakialueiden metsätyyppejä ovat; kalliometsä (J vr), kanervakangas (CT) tai kivinen puolukkatyyppin kangas (VT st), joiden tyyppikasveja ovat kitukasvuinen mänty, kuivuutta hyvin sietävät jäkälät ja varvut, kuten kanerva, puolukka, variksenmarja ja sianpuola. Reuna-alueilla ja ylärinteiden tuntumassa esiintyy puuston joukossa myös jonkun verran koivua, pihlajaa, haapaa ja kuusta. Myös katajaa esiintyy jonkin verran. Kallioiden painanteisiin on syntynyt jopa pieniä rämemäisiä suolaikkuja (J/my), joiden luonteenomainen laji on suopursu. Kosteus tuo mukanaan myös ruohovartisia kasveja kuten monitähkävilla, kevät-piippo ja metsälauha. Rämelaikkujen reunoilla esiintyy myös virpajua.

2. Laelta alaspäin tultaessa kasvillisuuden kasvu-edellytykset vähitellen paranevat. Laelta virtaava vesi pitää rinteet pidempään kosteina kuin lakialueet. Vesi kuljettaa mukanaan myös lakialueen kallioilta ja kivennäismaasta irronneita ravinteita, minkä vuoksi rinteiden alapuoliset metsät voivat olla hyvinkin reheväkasvuisia. Rinnealueiden valtametsätyyppi on puolukkatyyppin kivinen, kuiva tai kuivahko kangasmetsä (VT st) tai (VT), joka voi olla paikoin soistunutta (VT k). Puolukkatyyppin metsä ulottuu leveänä

Längden av den termiska växtperioden i Vasaområdet är mellan 165 och 160 dygn. Den termiska växtperioden är den del av året då dygnsmedeltemperaturen är högre än 5°C. Växtperioden är på de skuggiga och kalla nordsluttningarna flera dagar kortare än på de ljusa sydsluttningarna. Medeltemperaturen under hela året är 4°C.

Vindarnas huvudriktning är i Vasaområdet på fastlandet under våren och sommaren från sydväst, väst och norr, på hösten och vintern är de sydvästliga vindarna fortsättningsvis starka, men de sydostliga och sydliga vindarna förstärks. Vid kusten förekommer dessutom under vår och sommar land- och havsvindar, vilka uppkommer på grund av den stora temperaturskillnaden mellan fastland och hav. Då land- och havsvindar råder blåser det under dagen från havet och under natten från land.

Den årliga regnmängden är i Vasaområdet ca 500 - 550 mm. På höstarna regnar det mest och på vårarna minst. Snötäcket överstiger 10 cm i medeltal i slutet av december och marken börjar bli bar kring den tionde april. Skidperioden är härmed ca 3 månader lång. Antalet dagar med uppehållsväder överstiger 210 om året.

2.4.5 FLORA OCH FAUNA

Öjbergets flora kan indelas i tre huvudsakliga zontyper enligt följande:

1. skogarna på bergets krönområden, impediment, djävulsåkrar och karga moar,
2. sluttningarnas torra och rätt torra moar,
3. våtmarker och fuktiga moskogar i sänkorna.

1. Krönområdet bildas av Öjbergets högsta, klippiga delar. På grund av den karga terrängen och det ogynnsamma klimatet är trädbeståndets tillväxt på krönområdena ringa. Skogstyperna är bergsskog (J vr), ljungmo (CT) eller stenig mo av lingontyp (VT st), och de typiska växterna på dessa är tvinvuxen tall, lav och ris som tål torka, såsom ljung, lingon, kråkbär och mjölon. På randområdena och uppe på sluttningarna förekommer bland trädbeståndet också i viss mån björk, rönn, asp och gran. Även enris förekommer. I klippsänkor uppkommer även små, försumpade kärrsänkor (J/my), med getpors som typisk växt. Fuktigheten medför även gräs såsom ängsull, vårfryle och kruståtel. På kanterna av kärrsänkorna förekommer även bindvide.

2. Längre ner förbättras förutsättningarna för växtligheten så småningom. Tack vare vattnet som rinner ner ifrån krönet hålls sluttningarna fuktiga en längre tid än krönområdena. Vattnet transporterar även näringsämnen som lösgjorts från berget och mineraljorden och därför kan skogarna nedanför sluttningarna vara rätt frodiga. Den dominerande skogstypen på sluttningarna är torr eller rätt torr, stenig mo av lingontyp (VT st) eller (VT), som delvis kan vara försumpad (VT k). Skog av lingontyp sträcker sig

vyöhykkeenä ylärinteiltä alarinteille asti. Öjbergetillä on havaittavissa ns. "kalliokynnys" kohdissa, missä avokallio päättyy lakialueilta alaspäin tultaessa. Kasvillisuudessa kynnys usein merkitsee myös männyn ja kuusen rajaa. Männyn rinnalla alkaa esiintyä kuusta, paikoin jopa valtapuuna. Paikoin on Öjbergetin ylärinteilläkin sekametsiä, jopa lehtipuuvaltaisia metsiä, joissa kasvaa haapaa, hieskoivua ja leppää. Kuusen ja lehtipuiden osuus lisääntyy ravinteikkaammille alarinteille tultaessa. Pensaskerroksessa on katajaa, taikinamarjaa, vadelmaa ja lehtipuiden vesoja. Kenttäkerroksessa on puolukan ja kanervan rinnalla mustikkaa ja vanamoja. Kuivuutta sietäviä, kapealehtisiä heiniä ja ruohoja esiintyy myös kohtalaisesti esim. metsätähteä, kultapiiskua, oravanmarjaa, metsälauhaa, kangasmaitikkaa, kevätpiippoa, riidenliekoa, ruohokanukkaa, metsäalvejuurta, kallio- ja metsäimarretta sekä metsäkortetta. Veden kasaantumisalueilla korpimaisissa painanteissa kasvaa lisäksi kiilto- ym. pajuja, juolukkaa ja raatetta.

3. Laaksoalueilla metsät ovat lähinnä mustikkatyyppin tuoreita kankaita. Niitä on kuitenkin hyvin vähän. Kaikkia tavallisia puulajeja, kuusta, mäntyä, koivua, haapaa, leppää, pihlajaa, tuomea ja pajua esiintyy näillä alueilla. Puustotyyppit vaihtelevat tiheistä kuusikoista umpeenkasvavien niittyjen ja vanhojen hiekkakuoppalampien lehtipuuvaltaisiin reuna- ja rantametsiin. Öjbergsmossenin pohjoisosa on suursaranevaa ja eteläosa rämettä. Rinteiltä valuva vesi aiheuttaa sen reunoille luhtaisuutta. Toinen

som en bred zon från de högre belägna sluttningarna till de nedre sluttningarna. På Öjberget kan man se en s.k. "bergströskel" på de ställen där berghällarna upphör. För växtligheten innebär tröskeln ofta en gräns mellan tall och gran. Vid sidan om tall börjar det förekomma gran, ställvis såsom dominerande trädslag. Även på de övre sluttningarna finns det blandskog, t.o.m. lövträdsdominerade skogar där det växer asp, glasbjörk och al. Andelen gran och lövträd blir större på de näringsrikare nedre sluttningarna. I buskskiktet finns enris, måbär, hallon och lövträdsly. I fältskiktet förekommer blåbär och linnea vid sidan om lingon och ljung. Det finns även ganska mycket smalbladiga gräs och örter som tål torka, t.ex. skogsstjärna, gullris, ekorrbar, krustätel, ängskovall, vårfryle, revlumner, hönsbär, skogsbräken, stensöta, ekbräken och skogsfräken. På de ställen där vattnet uppsamlas i kärrensänkor växer även grönvide o.a. videarter samt odon och vattenklöver.

3. I de lägsta områdena består skogarna främst av färska moar av blåbärstyp. Antalet är dock mycket litet. Alla vanliga trädslag, gran, tall, björk, asp, al, rönn, hägg och vide, förekommer på dessa områden. Skogstyperna varierar från täta granskogar till lövträdsdominerade randskogor vid igenväxande ängar och gamla vattenfyllda sandgropar. Öjbergsmossens norra del består av starrfattigkärr och dess södra del av myr. Vid kanterna är den fuktig beroende på vattnet som rinner från sluttningarna.

laakso, Kvigmossen, on ojituksen ansiosta metsityksessä umpeen. Tiheiden kuusimetsien aluskasvillisuus on hyvin aukkoista, mutta merkkeinä hyvästä metsänpohjasta ovat mm. ketunleipä ja metsä- tai isoalvejuuri. Mustikkatyyppin metsien kenttäkerroksessa kasvaa varpujen, lähinnä mustikan seassa vaihtelevassa määrin ruohomaisia kasveja kuten oravanmarjaa, kieloa, kevätpiippoja, metsämaitikkaa, metsäkortetta, nuokkotalvikkia ja metsätähteä. Lehtomaisissa lehtimetsissä taas kenttäkerros on monipuolisempi koostuen edellisten lisäksi metsänreunavyöhykkeen lajeista kuten siankärsämö, vuohenputki, karhunputki, koiranputki, nurmipuntarpää, tuokusimake, huopaohdake, maitohorsma, mesiangervo, ahomansikka, luhtamatar, tesma, nuokkuhalmikkä, sudenmarja, mesimarja, lillukka, puna-ailakki, heinätähtimö, lehtovirmajuuri, nurmitädyke, hiirenvirna tai aho-orvokki. Suoalueilla kasvaa erilaisten suursarjien lisäksi mm. vehkaa, kurjenjalkaa, järvikortetta, terttualpia, suomuurainta ja raatetta sekä varpuja kuten suopursu, juolukka ja vaivaiskoivu. Parhaimmat lehtomaiset metsätyypit on aikoinaan raivattu viljelykseen. Nyt nämä ovat lajistoltaan monipuolisia niittyjä, joilla tavataan mm. niittysuoalaheinää, maitohorsmaa, niittynätkelmää, aivotirnaa, ukonputkea, puna-apilaa, valkoapilaa, pelto-orvokkia, niittyleinikkiä, rönsyleinikkiä ja peltoukonaurista. Piha-alueille ja kuntopolkujen varteen on levinnyt erilaisia kulttuurilajeja kuten nurmipiippoja, piharatamoja, valkomesikkää, pietaryrttiä, ojakärsämöä ja peltosauniota.

Öjbergetin kasvillisuus ks. kartta 4.

Den andra mossen, Kvigmossen, håller på att växa igen med skog på grund av dikning. Markvegetationen i de tätta granskogarna saknas ställvis, men där förekommer bl.a. harsyra, skogsbräken och nordbräken som tecken på god skogsmark. På ytskiktet i skog av blåbärstyp växer bland ris (främst blåbär) ett varierande antal örter såsom ekorrhör, konvalje, vårfryle, skogskovall, skogsfräken, björkpyrola och skogsstjärna. I lundliknande lövskogar är fältskiktet mångsidigare och består förutom av de förenämnda även av arter typiska för randzoner i skogen såsom rölleka, kirskål, skogspipa, hundfloka, ängskavle, vårbrodd, borstistel, duntrav, älggräs, smultron, sumpmåra, hässelbrodd, slokgräs, ormbär, åkerbär, stenhällon, skogslüst, grässtjärnblomma, flädervänderot, teveronika, kråkvicker eller hundviol. På kärrområden växer förutom högvuxna starrarter även missne, kråklöver, sjöfräken, topplösa, hjortron och vattenklöver samt ris såsom getpors, odon och dvärgbjörk. De bästa lundliknande skogstyperna har tidigare röjts för odling. Nu är de ängar med stor artrikedom, bl.a. ängssyra, duntrav, ängsvial, häckvicker, björnfloka, rödklöver, vitklöver, åkerviol, solöga, revranunkel och åkeryllen. Olika kulturarter har spritt sig på gårdsplaner och invid konditionsstigar, såsom ängsfryle, groblad, vit sötväppling, renfana, nysört och baldersbrå.

Öjbergets växtlighet, se karta 4.

Öjbergetillä on useita erilaisia ja jyrkästi toisistaan poikkeavia biotooppeja pienellä alueella. Jyrkkäpiirteisyytensä ansiosta alue tarjoaa monipuolisia elinympäristöjä monille eläinlajeille. Biotooppien vaihtelevuus näkyy selvästi esim. linnuston monimuotoisuutena. Linnustossa on monimuotoisuuden lisäksi merkillepantavaa kolopesijöiden runsaus sekä eräiden harvalukuisten ja "erämaisten" lajien esiintyminen alueella. Lakialueen harva männikkö on vähälajisinta aluetta. Sen tyypillisiä lintulajeja ovat metsäkivirinen, harmaa- ja kirjosiippo. Rinteiden ja alaosan rehevämmissä metsiköissä valtalajeja ovat peippo, pajulintu, punarinta ja laulurastas. Kuusikoissa esiintyy myös vanhojen havumetsien lajistoa kuten puukiipijää ja punatulkkua. Alaosan lehtomaisissa lehtimetsissä esiintyy mm. lehto- ja mustapääkerttuja sekä punavarpusia. Öjbergetin erämaista linnustoa ilmentävät huuhkaja, varpuspöllö, palokärki ja kulorastas. Kololintuja edustavat lähinnä kirjosiippo ja tiaiset. Erityisen arvokkaita biotooppeja ovat lakialueiden mänty-haapa-koivu-sekametsät sekä rinteiden lehtipuu- ja sekametsät, jotka varsinkin vanhemmiten tarjoavat monipuolisen elinympäristön monille eläin- ja kasvilajeille.

2.4.6. MAISEMAN KULTTUURIHISTORIALLINEN TAUSTA

Öjbergetin korkeimmat kohdat (+ 50 m/ppy), vapautuivat merivesien huuhtelusta noin 3 100 vuotta e.Kr. eli suunnilleen Litorinamerivaiheen (5 500 - 1 000 vuotta e.Kr.) puolellavälissä. Öjbergetin huiput ovat näinollen noin 5 100 vuotta vanhaa maisemaa; ne ovat silloin nousseet merenpinnan yläpuolella olevaksi karikoksi.

Öjbergetin kivikkoinen, kallioinen maasto on esihistoriallisena aikana ollut lähinnä rannikon pyyntiasutuksen tilapäisenä leirytymisalueena. Tällainen asutus ei kuitenkaan jättänyt maastoon pysyviä jälkiä. Museoviraston ja Pohjanmaan museon aloitteesta on alueelta tehty arkeologinen inventointi 23.-27.4.1990, jonka yhteydessä ei Öjbergetiltä löytynyt kiinteitä muinaismuistoja. On kuitenkin mahdollista, että noin +35 m:n yläpuolisessa maastossa esiintyy muinaismuistoja. Museovirasto korostaa, että alueen luonnon- ja kulttuurihistorian arvot tulevat riittävästi ottaa huomioon suunnittelussa. Luonnonhistoriallisena muistomerkkinä alueen muinaisrannat, pirunpellot, ovat arvokkaita. Öjbergetin etelärinteessä on myös hiidenkirnu. Korkeimman kohdan pirunpeltoalueella on myös ihmisen tekemiä kivilatomuksia.

Jo ennen Söderfjärdenin kuivatusta 1920-luvulla käytettiin Öjbergsmossenin laaksoa, erityisesti Nysvedsbergetin ympärillä olevia niittyjä ja peltoja laidunnukseen ja viljelyyn (kuva 5). Nykyisin viljely on loppunut ja alueita pidetään avoimina talkoilla ja tempauksilla. Matalista Öjbergsmossenin ja Kvigmossenin harjuista on myös otettu tarveainetta, hiekkaa ja soraa. Tästä toiminnasta ovat jäljellä hiekkakuoppien lammet ja painanteet.

Öjberget harvinaisia ja strikt från varandra avvikande biotoper inom ett litet område. Tack vare de skarpa dragen i terrängen erbjuder området mångsidiga livsmiljöer åt många djurarter. Variationen i biotoperna syns tydligt t.ex. i fågelfaunans mångsidighet. Förutom mångsidigheten kännetecknas fågelfaunan av det stora antalet arter som häckar i håligheter i träd samt förekomsten av vissa sällsynta arter och "ödemarksarter". I den glesa tallskogen på krönområdet finns det minsta antalet arter. Typiska fågelarter är trädpiplärka, grå flugsnappare och svartvit flugsnappare. På sluttningarna och i de frodigare skogarna i dalarna dominerar bofink, lövsångare, rödhake och taltrast. I granskogarna förekommer arter som är typiska för gamla barrskogar, såsom trädskräp och domherre. I de lundartade lövskogarna förekommer bl.a. trädgårdsångare, svarthätta och rosenfink. Öjbergets ödemarksfåglar är bl.a. berguv, spurvuggla, spillkråka och dubbeltrast. Arter som häckar i håligheter i träd representeras närmast av svartvit flugsnappare och mesar. Synnerligen värdefulla biotoper är krönområdenas tall-asp-björk-blandskogar och sluttningarnas lövträds- och blandskogar, vilka i synnerhet när de är äldre erbjuder djur- och växtarterna en mångsidig livsmiljö.

2.4.6. LANDSKAPETS KULTURHISTORISKA BAKGRUND

Havsvattnet lämnade Öjbergets högsta områden (+ 50 m över havet) ca år 3 100 f.Kr., dvs. ungefär vid hälften av Litorinahavsskedet (åren 5 500 - 1 000 f.Kr.). Krönen vid Öjberget utgör sålunda ett ca 5 100 år gammalt landskap; de var då grynnor ovanför havsytan.

Öjbergets steniga, klippiga terräng har under förhistorisk tid fungerat som tillfällig lägerplats för kustens fångstmannabosättning. En dylik bosättning har dock inte lämnat bestående spår i terrängen. En arkeologisk inventering har gjorts på området 23-27.4.1990 på initiativ av Museiverket och Österbottens museum och i samband med den hittade man inga fasta fornminnen på Öjberget. Det är dock möjligt att fornminnen förekommer i terrängen ovanför nivån +35 m. Museiverket påpekar att områdets natur- och kulturhistoriska värden i tillräcklig grad skall beaktas vid planeringen. Områdets forna stränder, djävulsåkrarna, är värdefulla naturhistoriska minnesmärken. Vid Öjbergets södra sluttning finns även en jättegröta. Vid den djävulsåker som är högst belägen finns också stenformationer som är lagda av människohand.

Redan före torrläggningen av Söderfjärden på 1920-talet användes Öjbergsmossen, i synnerhet ängarna och åkrarna runt Nysvedsberget, för betesmark och odling (bild 5). Nuförtiden har odlingen upphört och områdena hålls öppna med hjälp av talkoarbeten och projekt. Av Öjbergsmossens och Kvigmossens låga åsar har man även tagit jordsubstanser, sand och grus. Av denna verksamhet kvarstår vattenfyllda sandgröpar och sänkor.

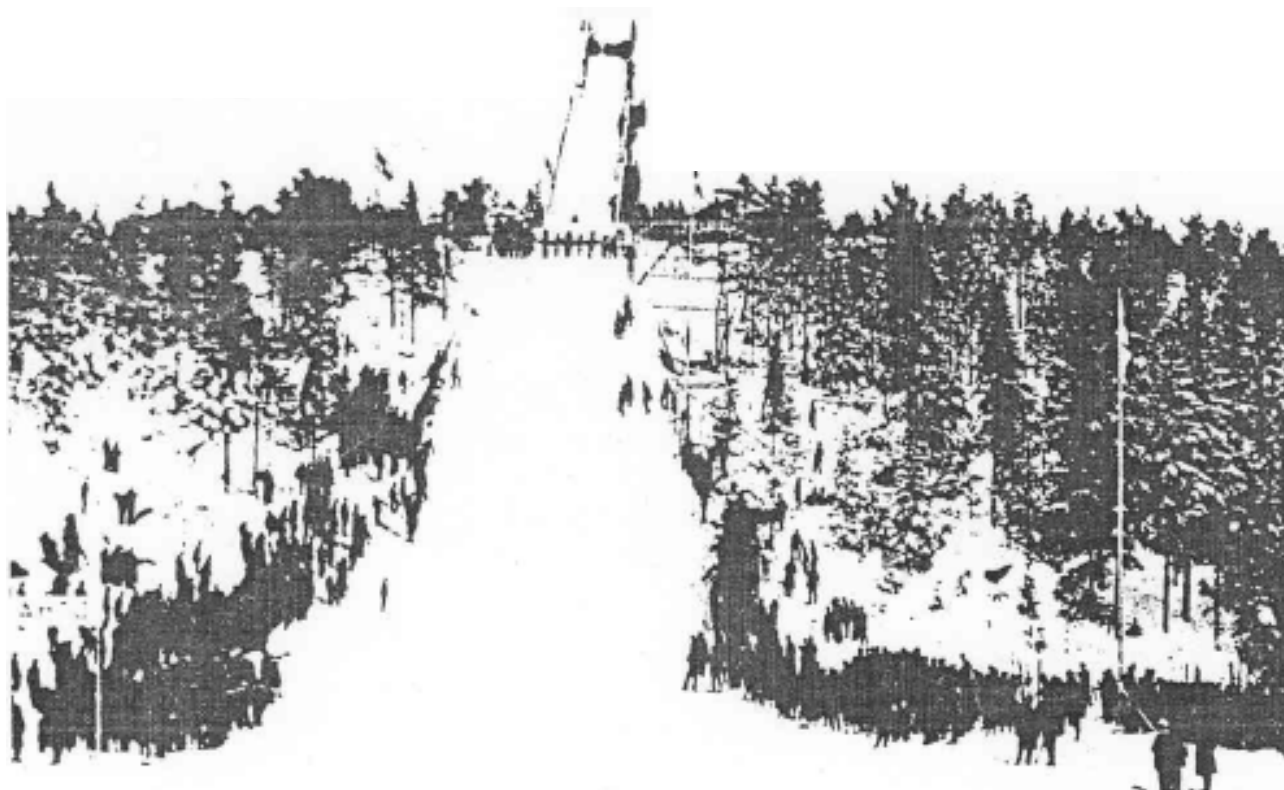
Öjberget on aina ollut pidetty hiihto- ja retkeilyalue. Hiihtomaja ja ensimmäinen hyppyrimäki vihittiin käyttöön 15. maaliskuuta 1931. Vuosittaisia suuria pohjoismaisia hiihtokilpailuja alueella järjestettiin aina 1960-luvulle asti. Mäkihyppy vaihtui 1960-luvun lopulta lähtien vähitellen slalomiksi, kun ensimmäinen hiihtohissi 1967 vihittiin käyttöön. Vuonna 1971 Vaasan kaupunki osti alueen rakennuksineen ja rakennelmineen. Vuoden 1973 alue-liitoksen jälkeen, jolloin Sundom liitettiin hallinnollisesti osaksi Vaasaa, lisääntyi koko Öjbergetin käyttö vaasalaisten virkistysalueena ja hiihtokeskuksena.

Öjberget har alltid varit ett omtyckt skid- och utflyktsområde. Skidstugan och den första hoppbacken invigdes den 15 mars 1931. Stora nordiska skidtävlingar ordnades årligen fram till 1960-talet. Backhoppningen ersattes småningom med slalom på slutet av 1960-talet då den första skidliften invigdes år 1967. År 1971 köpte Vasa stad området med byggnaderna och konstruktionerna. Efter områdessammanslagningen år 1973, då Sundom anslöts till Vasa, ökade användningen av Öjberget som rekreationsområde och skidcenter för vasabor.

Viljelyä ja laidunnusta Öjbergetillä (U. Mitts 1983).

Odling och bete vid Öjberget (U. Mitts 1983).

Öjbergetin hyppyrimäki 30-luvulla.

Öjbergets skidbacke på 30-talet.

2.5 MAANOMISTUS

Kaupunki on vähitellen lisännyt maanomistustaan Öjbergetillä. Kaupunki omistaa tällä hetkellä alueelta noin 110 ha, valtio 9,59 ha, Vaasan Puhelin Oy 0,5 ha ja Sundom Idrottsförening rf. 1,4 ha. Loput ovat yksityisessä omistuksessa.

Maanomistus ks. kartta 5.

2.6 NYKYINEN MAANKÄYTTÖ

Suunnittelualan pääasialliset maankäyttömuodot ovat virkistyskäyttö ja metsätalous.

Virkistyskäyttöä varten alueelle on rakennettu hiihtokeskus huoltorakennuksineen, paikoitusalueineen ja laskettelurinteineen. Hiihtokeskuksen rakennuskanta käsittää kaksi huoltorakennusta sekä saunan. Laskettelurinne koostuu kahdesta erillisestä slalomrinteestä, halfpipe-radasta, hyppyristä ja näitä palvelevasta hiihtohissistä. Rinteiden huipulla on täyttöalue, jonne on tuotu lähinnä rakentamisesta tulevia ylijäämämaita. Rinteiden alaosassa on 4 kone- ja huoltorakennusta sekä vesiallas, josta pumpataan vettä rinteiden lumetukseen. Hiihtokeskuksen piha-alueen pohjoisreunalla on lapsille tarkoitettu pulkkamäki, joka avautuu paikoitusalueen suuntaan. Piha-alueen pohjoisreunalla sijaitsevat vierekkäin myös Vaasan Läänin Puhelin Oy:n ja Telen mastoalueet.

Öjbergsmossenin eteläosan pienellä kumpareella on hiihtoseuran käyttöön tarkoitettu maja piha-alueineen. Öjbergetille on rakennettu 3 km:n valaistu latu, 5 km:n ja 10 km:n ladut, kuntopolku-hiihtoura, luontopolku sekä lakialueella kulkeva huoltotie. Muuten alue on pääosin monikäyttömetsää tai talousmetsää. Soranottoon käytettyjen hiekkakuoppien luiskat ovat jo metsittyneet ja niitä on osittain täytetty. Myös entinen kaatopaikan alue Markenin ja Kvigmosbergetin välissä on metsittymässä.

Hiihtomajalle johtaa tie, Öjbergintie, suoraan etelästä Sulvantieltä. Öjbergintien varrella on rakennus, joka nykyisin toimii kesämökinä. Öjbergetin selänteen halki kulkee Markenintie, joka yhdistää Sulvantien ja Näsetintien.

Vuoden 1995 maakuntaviestiä varten rakennettiin hiihtokeskukseen uusi tieyhteys, joka lähtee nuorisoseuran talon pohjoispuolelta.

Öjbergetin selänteen lakiosat ovat metsätalouden kannalta vähämerkityksistä joutomaata. Rinteet ja laaksopainanteet sensijaan ovat metsän kasvun kannalta edullisempia.

Nykyinen maankäyttö ks. kartta 6. Metsäluokitus ks. kartta 4.

2.5 MARKÄGOFÖRHÅLLANDEN

Staden har successivt skaffat sig mera mark på Öjberget. Staden äger för närvarande ca 110 ha, staten 9,59 ha, Vasa Telefon Ab 0,5 ha och Sundom Idrottsförening rf. 1,4 ha på området. Resten är i privat ägo.

Markägoförhållanden, se karta 5.

2.6 NUVARANDE MARKANVÄNDNING

De huvudsakliga markanvändningsformerna på planeringsområdet är rekreation och skogsbruk.

För rekreationsanvändningen har ett skidcenter med servicebyggnader, parkeringsområden och slalombackar byggts på området. Skidcentrets byggnadsbestånd omfattar två servicebyggnader och en bastu. Slalomslutningen omfattar två separata slalombackar, en halfpipe-bana, en hoppbacke och en skidlift för dessa. Överst på sluttningarna finns ett fyllnadsområde dit man har transporterat överskottsmassor huvudsakligen från byggnadsplatser. Lägre ner finns fyra maskin- och servicebyggnader samt en vattenbassäng, därifrån man pumpar vatten för tillverkning av konstgjord snö för backarna. På norra sidan av skidcentrets gårdsplan finns en pulkbacke för barn som vetter mot parkeringsområdet. På norra sidan av gårdsplanen finns även Vasa Läns Telefon Ab:s och Teles mastområden bredvid varandra.

På en liten kulle på den södra delen av Öjbergsmossen finns en stuga med gårdsplan som är avsedd för en skidförening. På Öjberget har man anlagt ett belyst skidspår på 3 km, skidspår på 5 km och 10 km, en led för motionsstigskidspår, en naturstig samt en serviceväg som finns på krönområdet. I övrigt består området av mångsidigt utnyttjad skog eller ekonomiskog. Sluttningarna för de sandgropar som använts för grustäkt är redan bevuxna med skog och de har delvis fyllts ut. Även den tidigare avstjälningsplatsen mellan Marken och Kvigmosberget håller på att beskogas.

Till skidstugan leder en väg, Öjbergsvägen, från Solfvägen direkt från söder. Invid Öjbergsvägen finns en byggnad som för närvarande används som sommarstuga. Tvärs över Öjbergets rygg går Markvägen, som förbinder Solfvägen med Näsetvägen.

För landskapsstafetten anlades en ny vägförbindelse till skidcentret från norra sidan av ungdomsföreningshuset.

Krönområdena på Öjberget består av impediment som har liten betydelse för skogsbruket. Sluttningarna och dalsänkorna däremot är gynnsammare för skogens växtlighet.

Nuvarande markanvändning, se karta 6. Skogsklassificering, se karta 4.

2.7 ÖJBERGETIN HIIHTOKESKUKSEN AIKAISEMMA KÄYTTÖSUUNNITELMAT

Jo 1960-luvulla on kaupunki ollut mukana laadittamassa arkkitehti Gottlebenillä suunnitelmia Öjbergetin kehittämiseksi suureksi talviurheilukeskukseksi (kuva 7).

Seuraava suunnitelma on Arkkitehtuuritoimisto Lehtovuori-Tegelman-Väänäsen laatima Öjbergetin virkistysalueen kehittämissuunnitelma vuodelta 1973 (kuva 8).

Myös kaupunkisuunnitteluvirasto on 1980-luvulla teettänyt Öjbergetin hiihtokeskuksen alueelle käyttösunnitelman. Arkkitehtitoimisto Aitoaho & Viljasen laatiman suunnitelman suunnittelu- ja talousjaosto hyväksyi 7.2.1989. Suunnitelmassa esitetään periaatteita hiihtokeskuksen ympäristön kehittämistä ja hiihtomäen korottamisesta (kuva 9). Suunnittelun yhteydessä arkkitehtitoimisto laati myös rakennuspiirustukset hiihtomajan peruskorjauksesta sekä uudesta huoltorakennuksesta. Em. Öjbergetin käyttösunnitelmaa on kaupunkisuunnitteluviraston toimesta tarkistettu. Kaupunginhallitus on hyväksynyt tarkistuksen 22.6.1992. Ks. kartta 7.

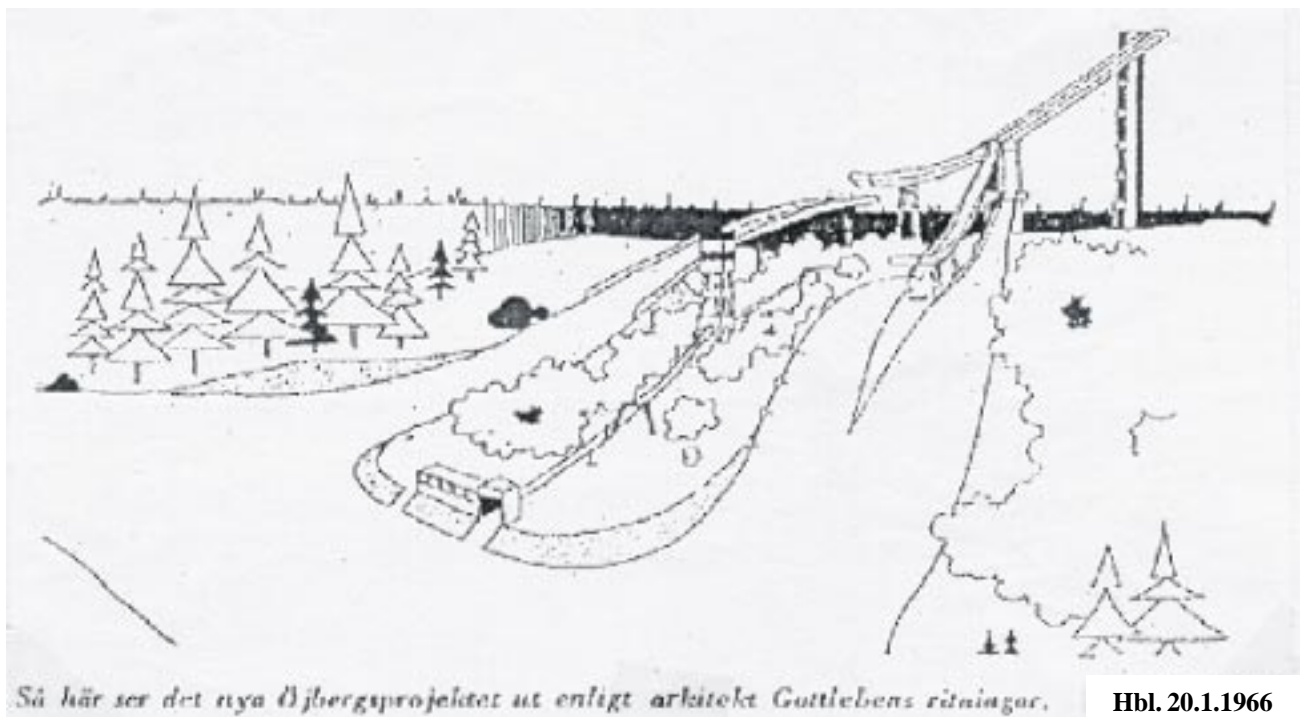
2.7 TIDIGARE ANVÄNDNINGSPLANER FÖR SKIDCENTRET ÖJBERGET

Redan på 1960-talet var staden med om att ge arkitekt Gottleben i uppdrag att göra planer för utvecklande av Öjberget till ett stort vintersportcenter (bild 7).

Följande plan var arkitektbyrå Lehtovuori-Tegelman-Väänäns plan för utvecklande av Öjberget från år 1973 (bild 8).

Även stadsplaneringsverket har på 1980-talet låtit göra en användningsplan för Öjbergets skidcenterområde. Planerings- och ekonomisektionen godkände arkitektbyrå Aitoaho & Viljanens plan 7.2.1989. I planen framförs principer om utvecklandet av skidcentrets miljö och om förhöjning av skidbacken (bild 9). I samband med planeringen utarbetade arkitektbyrån även byggnadsritningar för renovering av skidstugan samt för en ny servicebyggnad.

Ovannämnda användningsplan för Öjberget har justerats av stadsplaneringsverket. Stadsstyrelsen har godkänt justeringen 22.6.1992. Se karta 7.

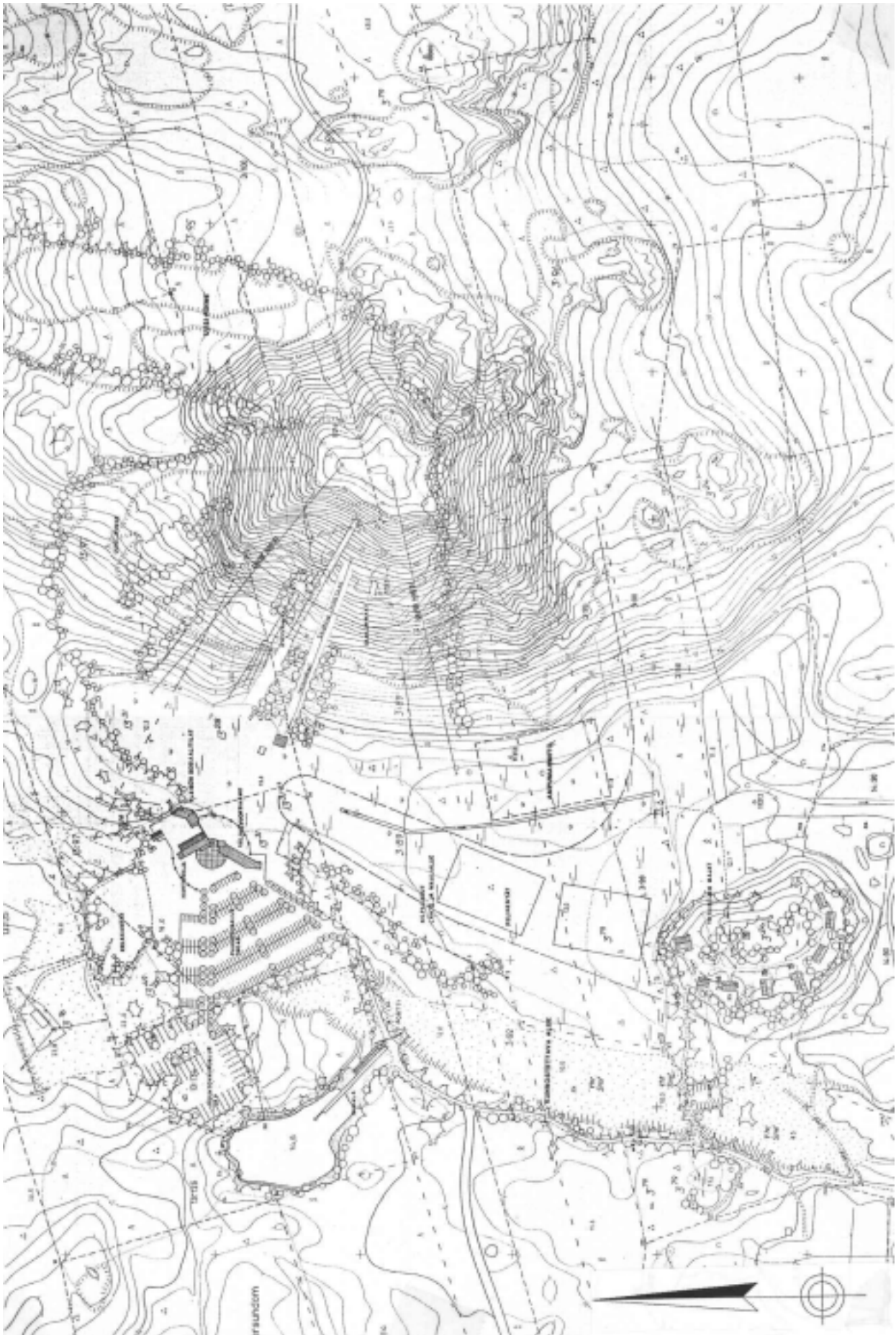
Öjbergetin kehittämissuunnitelma 60-luvulta.

Plan för utvecklande av Öjberget från 60-talet.

Öjbergetin kehittämissuunnitelma 70-luvulta.

Plan för utvecklande av Öjberget från 70-talet.

Öjbergetin kehittämissuunnitelma 80-luvulta.

Plan för utvecklande av Öjberget från 80-talet.

3. MAANKÄYTTÖSUUNNITELMA

3.1 YLEISPERUSTELUT

Osayleiskaavalla turvataan varsin pitkälle alueen nykyinen maankäyttö. Öjbergetin alue sopii luontonsa ja sijaintinsa puolesta virkistykselle ja retkeilylle sekä opetukseen koko kaupunkia ja kaupunkiseutuakin ajatellen. Erityisesti osayleiskaavalla pyritään turvaamaan alueen monipuolinen metsäluonto ja monimuotoinen maasto. Alueen luonnon vetovoiman säilyminen on riippuvainen maankäytöstä ja käytön vaikutuksista luontoon. Siksi on laadittu vahvistettava osayleiskaava, jossa sitovasti osoitetaan alueet virkistykseen, metsän- ja maisemanhoitoon, luonnonsuojeluun, liikenteelle ja erityistoimintoihin. Samalla on annettu tarkempia määräyksiä rakentamiselle, maisemanhoidolle ja muullekin maankäytölle mahdollisten haitallisten ympäristövaikutusten torjumiseksi ja kehityksen ohjaamiseksi toivottuun suuntaan.

Vahvistettavaan osayleiskaavaan liittyy erillissuunnitelma Öjbergetin hiihtokeskuksesta (kohta 3.2.2). Suunnitelmalla hiihtokeskuksen rakenteet ja toimintapaikat pyritään mahdollisimman hyvin "istuttamaan" maisemaan ja olevaan maastoon sekä korjaamaan jo tehdyt maisemavauriot. Maisemakuvan eheyttämistyön laatutasotavoite vertautuu lähinnä 50-lukuun, jolloin rakentamistoimenpiteet vielä tehtiin hienovaraisesti maaston ja maiseman piirteitä korostaen eikä niitä tuhoten.

3.2 TOIMINNALLINEN TARKASTELU JA ALUEVARAUKSET

3.2.1 URHEILU- JA VIRKISTYSTOIMINTA (VU1, VU/s, VU2)

Suoranaisesti urheilua ja virkistystä varten on varattu nykyinen hiihtokeskus piha-alueineen ja laskettelurinteineen (VU1). Alueelle saadaan rakentaa hiihtokeskuksen vaatimat huolto- ja kokoontumistilat, rinteet, hissit ja paikoitusalueet. Samoja tiloja käytetään kesäisin kuntoiluun, luonnontarkkailuun ja karavaanarien tukikohtana. Alueen eteläpuolelle on lisäksi osoitettu alue yhdistysten ja yhteisöjen majoille. Yhdistysten ja yhteisöjen majoille on osoitettu vaihtoehtoinen paikka myös uuden sisäänkulkutien varresta. Hiihtokeskukseen liittyen on esitetty myös eräitä maisemarakennus- ja maisemanhoitokohteita kuten rinteiden lumetusvesialtaan ja hiekkakuoppien muotoilu, hiekkakuoppien muotoilusta saatavilla maa-massoilla tapahtuva rinteiden korotus ja tällöin paljastuvien maa-alueiden metsitys sekä niittyjen maisemanhoito Nysvedsbergetin ympärillä. Hiihtorinteiden alueella oleva mäntymetsikkö on esitetty säilytettäväksi alueeksi (VU/s).

Monipuolisuutta Öjbergetin virkistyskäyttöön tulevaisuudessa tuo tähtitornin rakentaminen. Se on sijoitettu Öjbergetin selänteen eteläpuolelle, kohtaan, jossa kau-

3. MARKANVÄNDNINGSPLAN

3.1 ALLMÄNNA MOTIVERINGAR

Med delgeneralplanen garanteras områdets nuvarande markanvändning i stor utsträckning. Öjbergssområdets natur och läge är lämpligt för rekreation och friluftsliv samt undervisning med tanke på hela staden och stadsregionen. Med delgeneralplanen vill man framför allt bevara områdets mångsidiga skogsnatur och terräng. Bevarandet av naturens attraktivitet på området beror på markanvändningen och användningens inverkan på naturen. Därför har man utarbetat en delgeneralplan som skall fastställas, varvid man bindande anvisar områden för rekreation, skogs- och landskapsvård, naturskydd, trafik och specialfunktioner. Samtidigt har man gett noggrannare bestämmelser gällande byggande, landskapsvård och övrig markanvändning i syfte att hindra eventuella skadliga miljöverknningar och att styra utvecklingen i önskad riktning.

Till delgeneralplanen, som skall fastställas, ansluter sig en separat plan gällande Öjbergets skidcenter (punkt 3.2.2). I planen strävar man efter att så bra som möjligt anpassa skidcentrets konstruktioner och verksamhetsställen till miljön och terrängen samt att reparera de miljöskador som redan har förorsakats. Målet för kvalitetsnivån gällande förenhetligande av landskapsbilden hänför sig närmast till 50-talet, då byggnadsåtgärderna ännu vidtogs försiktigt så att terrängformerna och landskapsstrukturen betonades och inte förstördes.

3.2 FUNKTIONELL GRANSKNING OCH OMRÅDESRESERVERINGAR

3.2.1 IDROTTS- OCH REKREATIONSVERKSAMHET (VU1, VU/s, VU2)

För idrott och rekreation har man reserverat det nuvarande skidcentret med gårdsplaner och slalombackar (VU1). På området får man bygga service- och samlingsutrymmen, sluttningar, liftar och parkeringsområden för skidcentret. Samma utrymmen används på sommaren som stödpunkter för konditionsträning, naturobservationer och husvagnssemestrare. Söder om området har man dessutom anvisat ett område för stugor för föreningar och samfund. För föreningarnas och samfundens stugor har anvisats alternativ plats vid den nya infarten. I anslutning till skidcentret har man föreslagit några objekt för landskapsbyggnad och landskapsvård såsom formgivning av vattenbassäng för konstgjord snö för slalombacken och sandgröpar, höjning av sluttningarna med de jordmassor som erhålls från formgivningen, besökning av de områden som då blottläggs och uppsnygning av ängarna omkring Nysvedsberget. Tallskogen på området för slalombackarna skall enligt förslaget bevaras (VU/s).

I framtiden blir rekreativ användning av Öjberget mångsidigare då ett observatorium byggs. Det skall placeras på södra sidan av Öjberget, på ett ställe där stadens ljus

pungin valot eivät häiritse ja josta avautuvat hyvät mahdollisuudet avaruuden tarkkailuun (VU2).

Lisäksi on virkistyskäyttöä myös muilla suunnittelalueen osilla ks. RA-, SL-, EM- ja MU-alueet.

3.2.2 HIIHTOKESKUKSEN KÄYTTÖSUUNNITELMA

Olemassa olevat toiminnot on säilytetty pääosiltaan nykyisillä paikoillaan. Koko aluetta on kehitetty laajentamalla eräitä toimintamahdollisuuksia. Lisätoimintoina on alueelle sijoitettu esimerkiksi hiihtomaa ja ampumahiihtostadion. Erityisesti on syvennytty maisemakuvan parantamiseen ja kehittämiseen. Vesialueita on laajennettu ja täyttöalueille ehdotettu lisäksi erilaisia metsäistutuksia. Käyttösuunnitelma on esitetty liitekartassa 7.

- Pysäköinti ja piha-alue

Pysäköinti on järjestetty periaatteessa vallitsevan tilanteen mukaisesti. Huoltorakennusten, lasten kelkkamäen ja hiihtomaan rajaamalle piha-alueelle on suunniteltu noin 120 autopaikkaa sekä alue noin 40 matkailuvaunulle. Matkailuvaunualue sijoitetaan hiihtomaan viereen lähelle lampea. Pihan eri osat erotetaan toisistaan istutuksin. Huoltorakennuksen eteen varataan lisäksi noin 15 x 25 m leveä autoilta rauhoitettu etupiha. Piha-alueet vaativat jonkin verran maaston tasaamista ja siistimistä. Alueella olevat kivet kootaan istutusalueille. Piha rajataan ja selkeytetään reuna-alueiden metsäistutuksilla. Istutuksiin käytetään paikoitusalueen keskellä vaahteraa sekä virpi- ja pihlaja-angervoa, reunavyöhykkeillä mäntyä, koivua, pihlajaa, tuomipihlajaa, taikinamarjaa ja sinikuusamaa. Hiihtomajan ja saunan väliin istutetaan myös pihasyreeniä ja lumipalloheisiä. Huoltorakennusten sisäankäyntien seinustoille istutetaan juhannusruusua.

- Lasten kelkkämäki ja hiihtomaa

Autopaikoitusalueesta pohjoiseen olevaa n. 8 m korkeaa lasten kelkkämäkeä on muotoiltu uudelleen. Kelkkämäelle on suunniteltu kaksi rinnettä; toinen itä-, toinen länsisuuntaan. Länsipuolen rinnettä voidaan kehittää myös hiihtomaana hiihto-, laskettelu- ja hyppäämisharjoittelua ja -leikkiä varten. Hiihtomaahan voidaan raivata notkoja ja kumpareita, aalto- ja urkulatuja sekä rakentaa pieniä rakenteita esim. hyppyreititä ja pujotteluratoja. Pääosa rakenteista tehdään kuitenkin lumesta.

Kelkkamäen ja hiihtomaan maasto muotoillaan loivapiirteisesti suunnitelmassa esitettyjen korkeuskäyrien mukaan. Maastonmuotoja ja tilavaikutelmaa pehmennetään ja korostetaan reunavyöhykeistutuksilla. Mäet rajataan paikoitusalueesta istutuksin. Istutuksiin käytetään mäntyä, koivua, pihlajaa, pihlaja-angervoa ja taikinamarjaa. Rinteet kylvetään ketoniityiksi.

Matkailuvaunualuetta voidaan käyttää talvisin myös lasten luistinratana.

inte stör och där man har goda möjligheter till observation av rymden (VU2).

Därtill finns rekreationsanvändning även på andra delar av planeringsområdet, se RA-, SL-, EM- och MU-områdena.

3.2.2 ANVÄNDNINGSPLAN FÖR SKIDCENTRET

De befintliga funktionerna har i huvudsak bevarats på de nuvarande platserna. Hela området har utvecklats genom att några verksamhetsmöjligheter utvidgats. Som ytterligare funktioner har t.ex. en skidterräng och skidskyttestadion placerats på området. Synnerligen stor vikt har lagts på att förbättra och utveckla landskapsbilden. Vattenområdena har utvidgats och för fyllnadsområden har därtill olika skogsplanteringar föreslagits. Användningsplanen framförs i kartbilaga 7.

- Parkering och gårdsplanen

Parkeringen har i princip ordnats enligt den rådande situationen. På gårdsplanen som avgränsas av servicebyggnaderna, pulkbacken och skidterrängen har man planerat ca 120 bilplatser och ett område för ca 40 husvagnar. Husvagnsområdet placeras bredvid skidterrängen i närheten av en tjärn. De olika delarna av gårdsplanen avskiljs från varandra med planteringar. Framför servicebyggnaden reserveras därtill en bilfri gårdsplan på 15 x 25 m. På gårdsplanerna bör terrängen i någon mån jämnas ut och uppsnyggas. Stenarna på området samlas till planteringsområdena. Gårdsplanen avgränsas och markeras med skogsplanteringar i kanterna. I mitten av parkeringsområdet planteras lönn samt kvast- och rönnspirea, vid kanterna tall, björk, rönn, blåhagg, måbär och blåtry. Mellan skidstugan och bastubyggnaden planteras även syren och snöbär. Vid ingångarna till servicebyggnaderna planteras pimpinellros.

- Pulkbacke och skidterräng för barn

Den ca 8 m höga pulkbacken norr om parkeringsområdet har omformats med två sluttningar, den ena mot ost och den andra mot väst. Sluttningen mot väst kan även utvecklas som skidterräng för skid-, slalom- och hoppövningar och -lek. Skidterrängen kan förses med sänkor och kullar, trampspår och vågspår samt små konstruktioner, t.ex. hoppbackar och slalombanor. Huvudparten av konstruktionerna görs dock av snö.

Pulkbacken och skidterrängen formas med mjuka linjer enligt de höjdkurvor som framförs i planen. Terrängformerna och utrymmesintrycket mjukas upp och framhävs med planteringar på randzonerna. Backarna avgränsas från parkeringsområdet med planteringar. Till planteringar används tall, björk, rönn, rönnspirea och måbär. Sluttningarna sås till naturängar.

Husvagnsområdet kan under vintrar användas också som skridskobana för barn.

- Laskettelurinteet

Mäen lakipistettä on nostettu täyttömaalla +63 metriin. Täyttö tukeutuu itäpuolen kalliiseen mäkeen. Nykyisten slalomrinteiden pituus on mäen korotuksen jälkeen 160 m ja 200 m, rinteiden korkeusero 50 m sekä jyrkkyys 27 % ja 23 %. Mäen pohjoisrinteeseen raivataan uusi 420 m pitkä laskettelurinne. Myös uuden rinteiden korkeusero on 50 m, mutta jyrkkyys 13 %.

Nykyistä hissiä pidennetään korotetun mäen huipulle, jolloin hissien suunta muuttuu hiukan enemmän kaakko-luode suuntaiseksi. Keskimääräiseen rinteeseen rakennetaan lasten hissi, jolloin muodostuu kaksi rinnettä lapsille, yksi 130 m pitkä (korkeusero 26 m, jyrkkyys 20 %), toinen 300 m pitkä (korkeusero 26 m, jyrkkyys 9 %).

Päähissin ja lasten hissien väliin rakennetaan halfpipe-rata sekä jätetään hyppyrimäkivaraus harjoittelumäelle.

Laskettelumäen täyden jyrkkä eteläpuoli istutetaan sekametsälle (mänty, koivu, haapa) ja metsään avattujen rinteiden reunavyöhykkeitä täydennetään istutuksin (mänty, koivu, pihlaja, pihlaja-angervo, taikinamarja). Päähiihtohissin molemmin puolin istutetaan myös puusto- ja pensaskaistat.

Vanhaa hiihtohissia varten kalliioleikkaukseen tehty hissiuulu tulee täyttää rinteiden muodon mukaisesti. Uusi hissi noudattaa maaston muotoja.

- Slalombackar

Backkrönet harjalla on täytetty täyttömaalla +63 m. Täyttö tukeutuu itäpuolen kalliiseen mäkeen. De nuvarande slalomsluttningarna är efter höjningen av backen 160 m och 200 m långa, höjdskillnaden är 50 m och gradienten 27 % och 23 %. I norra sluttningen röjs en ny 420 m lång slalombacke. Även den nya sluttningen har 50 m:s höjdskillnad, men gradienten är 13 %.

Den nuvarande liften förlängs till krönet av den förhöjda backen, varvid liften går mera i riktning sydost-nordväst. På den mellersta sluttningen anläggs en lift för barn, på så sätt bildas två sluttningar för barn, en 130 m lång (höjdskillnad 26 m, gradient 20 %) och en 300 m lång (höjdskillnad 26 m, gradient 9 %).

Mellan huvudliften och barnliften anläggs en halfpipe-bana och anvisas en hoppbacksreservering för en övningsbacke.

Den södra branta sidan av slalombacken planteras med blandskog (tall, björk, asp) och randzonerna vid de backar som röjts i skogen kompletteras med planteringar (tall, björk, rönn, rönnspirea, måbär). På båda sidorna av huvudliften planteras även träd- och buskresor.

Schaktet för den gamla liften bör fyllas ut enligt sluttningens form. Den nya liften följer terrängformerna.

Mäki on täytön jälkeen muotoiltava suunnitelmassa esitettyjen uusien korkeuskäyrien mukaisesti pyöreäreunaiseksi ja loivasti olevaan maastoon liittyvästi. Samoin uuden rinteiden ja halfpipe-radan maastonmuotoilu on tehtävä hienovaraisesti ja siten, että täyttäjien reunat ja liittyminen olevaan maastoon muodostuvat pyöreiksi ja loiviksi. Rinteet ja halfpipe-rata kylvetään kedoiksi.

Backen bör efter utfyllningen formas enligt de nya höjdkurvorna som framförs i planen så att den får runda kanter och mjukt ansluter sig till terrängen. Även den nya slutningen och halfpipe-banan bör formas hänsynsfullt och på så sätt att utfyllnadsområdets kanter och anslutningar till terrängen blir runda och mjuka. Slutningarna och halfpipe-banan säs till ängar.

- Hiihtostadion

Mäen alla sijaitseva laakso, Öjbergsmossen, on suunniteltu hiihtostadioniksi. Palvelurakennusten sekä paikoitusalueen puolelta pääsee stadionille myös hiihtosillan alta. Hiihtosilta on suunniteltu kahden kumpareen välille. Kumpareet toimivat myös katsomoalueena. Katsomo on erotettu hiihtoladusta aitauksella. Nykyinen raskas ja näkymät tukkiva, betoninen läpikulkuputki tulee korvata kevyemmällä puusta rakennetulla hiihtosillalla, joka sijoitetaan niin että se jättää näkymät mäkeen ja huoltorakennukseen leveiksi ja avoimiksi. Täyttäjien luiskat tulee muotoilla luontevan loiviksi ja tarvittaessa vielä pehmentää pensasistutuksin.

Laaksoon on sijoitettu maastohiihdon lähtö- ja maalialue sekä viestin vaihtopaikka. Nykyinen, alueelle kaupungin suunnasta tuleva latu säilyy paikallaan. Muut ladut muuttuvat em. suunnitelmien takia. Kilpalatu muodostaa lenkin ns. hevosenkengän alueelle.

Stadionin eteläosaan on suunniteltu hiihtoampumarata sekä sakkokierros ampumahiihtoa varten. Ampumataulujen

- Skidstadion

Dalsänkan nedanför backen, Öjbergsmossen, har planerats till skidstadion. Från servicebyggnaderna och parkeringsområdet kommer man till stadion även under en viadukt. Viadukten har planerats mellan två kullar. Kullarna fungerar även som åskådarläktare och har avskilts från skidspåret med en inhägnad. Det nuvarande tunga genomfartsröret i betong, som skymmer utsikten, bör ersättas med en lättare viadukt i träkonstruktion som placeras på så sätt att vyerna mot backen och servicebyggnaden är vida och öppna. Slutningarna vid utfyllningarna bör formas så att de är långsluttande och vid behov ännu uppmjukas med planterade buskar.

På Öjbergsmossen har man placerat start- och målområdet för terrängskidning samt växlingsområde för stafett. Det nuvarande skidspåret från staden bevaras på sin plats. De övriga spåren ändras p.g.a. ovannämnda planer. Tävlingsspåret bildar en länk, en s.k. hästsko, på området.

I södra delen av stadion har man planerat en skidskjutbana och en straffslinga för skidskytte. Vallen bakom måltavlorna

taustavalli on luonnonmukainen. Taustavallin reunoille voidaan ylijäämämaista muotoilla suojapenkereet. Ampumasuunta on koillinen. Alueen keskellä kulkeva oja jätetään paikoilleen, mutta ojan keskelle kaivetaan uusi, rinteeseen lumetusta palveleva vesiallas. Luontopolku kulkee viistosti rinteiden poikki katsomoalueen reunan metsikköön.

Katsomoalueen maavallit ovat loivareunaisia, jyrkimmissä kohdissa luiskat ovat 1:5, muuten pyritään seisomakatsomossa 1:10 luiskaan.

Hevosenkääluetta hoidetaan niin, että muodostuu läpinäkyvän harva, puuryhmistä muodostunut puistometsä. Katsomon länsireuna istutetaan metsälle.

är naturenlig. På kanterna vid bakgrundsvallen kan man forma skyddsvallar av överskottsmassor. Skjutriktningen är mot nordost. Diket i mitten av området bevaras på sin plats, men i mitten av diket grävs en ny vattenbassäng för konstgjord snö för slalombacken. Naturstigen går snett över sluttningarna till skogsdungen vid åskådarmrådet.

Jordvallarna på åskådarmrådet är långsluttande, de brantaste lutningarna är 1:5. I övrigt strävar man efter en lutning på 1:10 i läktaren med ståplatser.

Hästkoområdet sköts på så sätt att där bildas en gles parkskog med trädgrupper. Västra sidan av åskådarmrådet planteras med skog.

- Lisärakennukset

Hiihtostadionille on varattu yleisön puku- ja pesutilat, pari saunarakennusta sekä rinteiden ja latujen huoltovälineiden säilytystilat 80-luvun kehittämissuunnitelman mukaan. Hiihtostadionin eteläpuolella sijaitsevalle kumpareelle on suunniteltu 3 pientä hiihtomajaa urheiluseuroille sekä 5 majaa uuden sisääntulotien varteen. Majoja varten raivataan myös luonnonmukainen tie. Hiihtomajojen eteen on raivattu paikoitusalue 44 autolle. Paikoitusalue tulee tasoittaa ja siistiä tannernurmeksi ja sen reunoille tulee istuttaa rajaavat reunavyöhykkeet (harmaaleppä, koivu, saarni, pihlaja, tuomi, raita, koiranheisi, tuomipihlaja, rusokuusama).

- Maastotyöt

Kaikki läjitystyöt tehdään huolellisesti, maa tiivistäen ja juohevasti olevaan maastoon liittäen. Maastonmuodot ovat pyöreitä ja loivapiirteisiä. Kaikki täyte- ja piha-alueet, istutusalueita lukuunottamatta, nurmetetaan ketoniityiksi ja tannernurmiksi. Istutuksilla pyritään piha-, rinne- ja katsomoalueille saamaan hoidettu ja kulttuurinen leima. Laakson pohjaa kehitetään suursaranevana ja rämeenä.

Vesialueita entisissä hiekkakuopissa on laajennettu. Vesialueiden reunat tulee käsitellä loivina luiskina, luiskakaltevuus vaihtelee välillä 1:4 - 1:15. Muotoiltujen reunojen annetaan vähitellen metsittyä.

3.2.3 LUONNONSUOJELU (SL1, SL2)

Öjbergetin kallioinen lakialue on arkaa ja vähän muutoksia sietävää aluetta. Lakialue ja puusto toimivat selänteen suojamanttelina, maan sitojana ja sadevesien imeyttäjänä. Selänne on myös luonnonhistoriallisesti arvokas muodostuma avokallioineen, pirunpeltoineen sekä hiidenkirnuineen.

Öjbergetin karu lakialue lähiympäristöineen on varattu luonnonsuojelualueeksi (SL1 ja SL2). Luonnonsuojelulain nojalla suojellaan pirunpellot (SL1). SL2:lla merkityt alueet ovat kaupungin tai yksityisten omistamia kalliometsäalueita, eikä niillä sallita muita metsänhoitotoimenpiteitä, kuin yksityisten maatilojen kotitarvekäyttöön tulevaa puiden kaatamista. Niistä kehitetään kuivan kankaan aarniometsää. Alueilla on myös maankamaran kaivaminen, louhiminen ja täyttämisen, ja muut luonnontilaa muuttavat toimenpiteet kielletty RakL 135 §:n nojalla. Poikkeuksen tästä tekevät nykyiset latu-, ulkoilu- ja kuntopolku-urat, jotka jätetään paikoilleen ja kunnostetaan tai hoidetaan nykyisessä muodossaan sekä hiihtokeskuksen täyttömäki ja huoltotie. Lakialue edustaa puustoltaan alueen hidaskasvuisinta mäntymetsää, jossa on joukossa linnuston ja muun lajiston kannalta arvokkaita mänty-haapa-koivu-sekametsiä. Hiidenkirnu on merkitty erilliseksi luonnonsuojelukohteeksi.

- Tilläggsbyggnader

På skidstadion har man reserverat omklädnings- och tvättutrymmen för allmänheten, ett par bastubyggnader samt utrymmen för förvaring av redskap för underhåll av sluttningar och skidspår enligt utvecklingsplanen från 80-talet. På kullen söder om skidstadion har man planerat 3 små skidstugor för idrottsföreningar och 5 stugor invid den nya infarten. För stugorna röjs även en naturenlig väg. Framför skidstugorna har man röjt ett parkeringsområde för 44 bilar. Parkeringsområdet bör jämnas ut till ett gräsbevuxet fält och snyggas upp samt avgränsas med planteringar (gråal, björk, ask, rönn, hägg, sälg, olvon, blåhägg, rosentry).

- Terrängarbeten

Alla utfyllningsarbeten görs omsorgsfullt, så att marken komprimeras och ansluts naturligt till terrängen. Terrängformerna blir runda och lätt böjda. Alla utfyllnads- och gårdsområden, med undantag av planteringsområden, sås till naturängar eller gräsbevuxna fält. Man strävar efter att med planteringar skapa en vårdad och kulturell prägel på gårdsplaner, sluttningar och åskådardområden. Dalbotten utvecklas som starrfattigkärr och myr.

Vattenområdena i de tidigare sandgroparna har utvidgats. Kanterna vid vattenområdena skall behandlas som svagt sluttande slänter. Släntlutningen varierar mellan 1:4 - 1:15. De formade kanterna får småningom bli skogbevuxna.

3.2.3 NATURSKYDD (SL1, SL2)

Öjbergets klippiga krön är ett känsligt område som inte tål mycket för ändringar. Krönet och trädbeståndet fungerar som skyddsmantel för bergsryggen: de binder jord och absorberar regnvatten. Ryggen är också en naturhistoriskt värdefull formation med sina berghällar, djävulsåkrar och jättegrötor.

Öjbergets karga krön och dess näromgivning har reserverats som naturskyddsområde (SL1 och SL2). Djävulsåkrarna (SL1) skyddas med stöd av naturskyddslagen. De med SL2 betecknade områdena är steniga skogsområden som ägs av staden eller som är i privat ägo, och där tillåts inga andra skogsbruksåtgärder än att fälla träd för hushållsbehov för privat lägenheter. De skall utvecklas till urskog av typ torr moskog. Med stöd av 135 § Byggl är det också förbjudet att gräva och spränga på områdena och att fylla ut områdena eller vidta andra åtgärder som ändrar naturtillståndet. Undantag är de nuvarande skidspåren, friluftslederna och motionsstigarna som bibehålls på sina platser och istandsätts eller upprätthålls i den nuvarande formen samt utfyllnadsbacken och servicevägen till skidcentret. Trädbeståndet på krönområdet presenterar områdets mest nödvuxna tallskog, och omfattar även blandskogar med tall, asp och björk som är värdefulla med tanke på fågelfaunan och övrigt växt- och djurliv. Jättegrötan har anvisats som ett separat naturskyddsobjekt.

Suojelumääräyksen avulla on tarkoitus säilyttää Vaasan alueelle tyypillisiä kallioalueita ja luonnonmukaisia metsäelinympäristöjä mahdollisimman monille eläin- ja kasvilajeille sekä jättää lakialue suurempien hakkuiden ja rakentamisen ulkopuolelle. Liikkuminen, luonnontarkkailu, marjastus ja sienestys on luonnonsuojelualueilla sallittua, vaikkakin kulkua pyritään ohjaamaan poluille ja ulkoilureiteille.

Avsikten är att man med hjälp av skyddsbestämmelsen bevarar för Vasanejden typiska bergsområden och naturliga skogsmiljöer för så många djur- och växtarter som möjligt och lämnar krönområdet utanför större avverkningar och byggande. Det är tillåtet att röra sig, göra naturobservationer samt att plocka bär och svampar på naturskyddsområdena, även om man strävar efter att styra fotgängarna till stigarna och friluftslederna.

3.2.4 METSÄN- JA MAISEMANHOITO (MU1, EM1, EM2/MU1)

Öjbergetin rinteet ja alalaaksot ovat rehevämpiä ja paremmin uudistuvia, kuin selänteen lakiosat. Siksi niillä sallitaan voimakkaampia ja suurempia metsänkäsittelytoimenpiteitä kuin lakiosilla.

Lakialueen ulkopuolelle jäävät rinteiden ja laaksojen metsäalueet on merkitty maa- ja metsätalousvaltaiseksi alueeksi, jolla on ulkoilun ohjaamistarvetta tai ympäristöarvoa (MU1-alueet). Näitä alueita käytetään rinnakkain sekä metsätalouteen, että ulkoiluun ja virkistykseen. Alueilla on rakentaminen kielletty lukuunottamatta suunnitelmassa osoitettujen latu-urien ja ulkoilu-, kunto- tai luontopolkujen toteuttamista. Lisäksi alueilla on voimassa RakL 124a §:n mukainen toimenpidekielto. Alueilla on RakL 135 §:n nojalla kielletty maankamaran kaivaminen, louhiminen ja täyttäminen sekä yli 1 ha:n suuruiset uudistushakkuut. Samalla edellytetään, että hakkuualueet on istutettava välittömästi niin, että taimistot

3.2.4 SKOGS- OCH LANDSKAPSVÅRD (MU1, EM1, EM2/MU1)

Öjbergets sluttningar och lägre områden är frodigare och förnyar sig bättre än krönområdena. Därför tillåter man där effektivare och mera omfattande skogsbruksåtgärder än på krönområdena.

Skogsområdena på sluttningarna och på de lägre områdena har betecknats som jord- och skogsbruksdominerade områden som är miljömässigt värdefulla eller där friluftslivet bör styras (MU1-områdena). Dessa områden används samtidigt både för skogsbruk och för friluftsliv och rekreation. Det är förbjudet att bygga på områdena förutom vad gäller anläggandet av de skidspår, friluftsleder samt motions- och naturstigar som anvisas i planen. På områdena gäller dessutom åtgärdsförbud i enlighet med 124a § ByggL. Grävningar, sprängningar och fyllningar samt föryngringshyggen som överskrider 1 ha är med stöd av 135 § ByggL förbjudna på områdena. Samtidigt förutsätts att de kalhuggna områdena omedelbart planteras med för

edustavat alueelle luonteenomaisia puulajeja. Hakkuiden tulee myös noudattaa maaston muotoja ja muutoinkin säilyttää luonnon ominaispiirteet.

Nysvedsbergetin ympärillä olevat entiset peltoalueet ovat vaarassa kasvaa umpeen. Kulttuurimaiseman luonteen säilyttämiseksi ne on merkitty erityisiksi maisemanhoitoalueiksi merkinnällä EM1. Niitä tulee hoitaa avoimina niittyalueina, perinteisen maisemakuvan ja niittykasvien säilymisen turvaamiseksi. Alueita käytetään paitsi maisemanhoitoon myös ulkoiluun ja virkistykseen. EM1-alueilla on rakentaminen kielletty lukuunottamatta niittyjen hoitoon liittyvien rakennelmien ja latu-urien sekä luonto- tai kuntopolkujen toteuttamista.

Öjbergetin harjuista ovat nykypäivän ihmiselle enää muistutuksena sorakuopat. Niitä on osittain epämääräisesti täytetty. Ne on varattu maisemanhoitoalueiksi merkinnällä EM2/MU1. Niillä on maastonmuotoilu- ja maankamaran otto sallittua liitesuunnitelman (kartta 7) mukaisesti. Muotoilusta tulevat ylijäämämaat käytetään slalommäen korotukseen ja hiihtostadionin katsomon rakentamiseen. Maa-ainesten oton jälkeen alueet kuuluvat MU1-alueisiin.

3.2.5 LIIKENNE

Sen jälkeen kun uusi sisääntulotie kyläkeskuksesta alueelle rakennettiin on liikenneverkko suurin piirtein valmis.

Hiihtokeskuksen lounaispuolelle ja Markenintien varteen on merkitty ulkoilua palvelevat paikoitusalueet. Öjbergetin laelle rakennettu huoltotie jätetään paikoilleen, mutta suljetaan muulta kuin huolto liikenteeltä.

SL-, MU- ja EM- alueille on merkitty lisäksi hiihtouria, luonto- ja ulkoilupolkuja ohjaamaan luonnossa liikkumista. Ne rakennetaan ja hoidetaan siten, että vältetään mahdollisimman tarkkaan puiden kaatamista ja maaston muokkaamista.

3.2.6 VESIHUOLTO

Hiihtokeskus on liitetty vesijohtoverkostoon. Samaan kaivantoon on asennettu myös viemäriputki, joten valmiudet viemäriverkkoon liittymiseen ovat olemassa.

3.2.7 ERITYISALUEET (ET)

Maankäyttösuunnitelmassa on erityisalueeksi osoitettu puhelimen ja telen mastoalueet (ET). ET-alueille saa rakentaa radio- ja puhelinliikenteen vaatimia mastoja ja linkkitorneja.

3.2.8 MUUT MERKINNÄT JA MÄÄRÄYKSET (RA1, RA2, MT, W1, W2)

Olemassa oleva Sundom Idrottsföreningen rf:n majan alue ja uudet yhdistyksille ja yhteisöille tarkoitettujen majojen alueet on osoitettu loma-asuntoalueiksi merkinnällä RA1.

område typiska träslag. Avverkningarna bör följa terrängens former och också annars bevara naturens särdrag.

De forna åkerområdena omkring Nysvedsberget riskerar att växa igen. De har med beteckningen EM1 anvisats som speciella områden för landskapsvård i syfte att bevara deras karaktär som kulturlandskap. De bör skötas som öppna ängsområden för att den traditionella landskapsbilden och ängsväxterna skall kunna bevaras. Förutom för landskapsvård används områdena även för friluftsliv och rekreation. Det är förbjudet att bygga på EM1-områdena förutom vad gäller anläggande av konstruktioner i anslutning till ängsvård, skidspår samt natur- och motionsstigar.

Grustäkterna är i dag de enda påminnelserna om Öjbergets åsar. De har delvis fyllts ut. Groparna har med beteckningen EM2/MU1 anvisats som områden för landskapsvård. Omformning av terrängen och täktverksamhet tillåts enligt den bifogade planen (karta 7). Överskottsmassorna från omformningen används till utfyllning av slalombacken och för anläggande av en åskådarläktare vid skidstadion. Efter de landskapsvårdande åtgärderna ingår områdena i MU1-områdena.

3.2.5 TRAFIK

Efter att den nya infartsvägen från byns centrum till området har anlagts är trafiknätet så gott som färdigt.

Sydväst om skidcentret och invid Markvägen har man anvisat parkeringsområden för friluftsliv. Servicevägen till krönet av Öjberget bibehålls oförändrad, men den avstängs för annan trafik än servicetrafik.

På SL-, MU- och EM-områdena har därtill anvisats skidspår, naturstigar och friluftsleder i syfte att styra friluftslivet. De anläggs och underhålls på så sätt att man så långt som möjligt undviker avverkning och omformning av terrängen.

3.2.6 VATTENFÖRSÖRJNING

Skidcentret har anslutits till vattenledningsnätet. I samma kanal har man även installerat ett avloppsrör, vilket innebär att centret kan anslutas till avloppsnätet.

3.2.7 SPECIALOMRÅDEN (ET)

I markanvändningsplanen har telefonens och teles mastområden (ET) anvisats som specialområden. På ET-områdena får man anlägga master och linktorn för radioverksamhet och telefontrafik.

3.2.8 ÖVRIGA BETECKNINGAR OCH BESTÄMMELSER (RA1, RA2, MT, W1, W2)

Området för Sundom Idrottsförening rf:s stuga samt nya områdena för fritidsbostäder för föreningar och samfund har med beteckningen RA1 anvisats som områden för

Öjbergetintien varressa oleva yksityinen kesämökkkitontti on osoitettu loma-asuntoalueeksi merkinnällä RA2. RA1:n alueille saa rakentaa yhteensä 9 majaa ja RA2:n alueelle 1 kesämökin, joiden kerrosala on enintään 75 m². Rakennukset on sijoitettava peitteelliseen maastoon maaston muotoja noudatellen. Yksityiselle kesämökkkitontille saa rakentaa yhden loma-asunnon lisäksi erillisen ulkorakennuksen.

MT-alueet ovat peltoja ja ne säilytetään viljelykäytössä.

Merkinnällä W1 on osoitettu vesialue, jonka vettä voidaan käyttää rinteiden lumetukseen. Merkinnällä W2 on osoitettu maanoton ja maastonmuotoilutöiden jälkeen syntyvät hiekkakuoppien vesialueet.

Rakennuskohteissa sallitaan rakennusten käyttö nykyiseen käyttötarkoitukseensa.

fritidsbostäder. Den privata villatomten vid Öjbergsvägen har anvisats som område för fritidsbostäder med beteckningen RA2. På RA1-områdena får man bygga tillsammans 9 stugor och på RA2-området får man bygga en sommarstuga med en våningsyta på högst 75 m². Byggnaderna bör placeras i täckt terräng och anpassas efter terrängformerna. På den privata villatomten får man förutom en fritidsbostad även bygga ett separat uthus.

MT-områdena är åkrar och de bibehålls i odlingsanvändning.

Med beteckningen W1 anvisas vattenområde, vars vatten kan användas för tillverkning av konstgjord snö till sluttningarna. Med beteckningen W2 anvisas de vattenområden som uppkommer efter täktverksamheten och omformningen av terrängen vid sandgroparna.

Vid byggnadsobjekten kan byggnaderna användas för det nuvarande användningsändamålet.

4. TOTEUTTAMISTARKASTELU

Maankäyttösuunnitelma on peruseriaateiltaan jo pitkälle toteutunut. VU-, SL- ja MU-alueet ovat pääosin kaupungin omistuksessa ja siten jo nyt ulkoilun ja virkistystyksen käytössä. Hiihtourat ja ulkoilureitit on alueelle jo pääosin rakennettu. Toteuttamisessa on siis kysymys töiden loppuunsaattamisesta, mutta ennenkaikkea viimeistelystä ja maisemanhoidosta siten, että Öjbergetille palautetaan sen alkuperäinen arvo myös maisemakohteena.

Ensisijaisia toimenpiteitä suunnitelman toteuttamiseksi ovat slalommäen korotus ja samalla sorakuoppien, lasten hiihtomaan sekä paikoitusluueen muotoilu, kolmannen rinteen rakentaminen ja nykyisten jälkien paikkaaminen rinteessä (hissiura, halfpipe-rata) ja uuden hiihtohissin rakentaminen. Seuraavaksi tulee panostaa hiihtostadionin rakentamiseen maalialueineen, ylikulkusiltoineen, latupenkereineen ja ampumahiihtopaikkoineen. Hiihtokeskuksen alue vaatii lisäksi erityisesti maastonmuotoilua sekä istutuksia.

Öjbergetin metsänhoitosuunnitelma on laadittava niin, että aluetta koskevia rajoituksia noudatetaan. Myös luontopolusta opasteineen sekä Sundomin vanhan kaatopaikan muotoilusta on laadittava erillinen suunnitelma. Hiihtokeskuksen alueen suunnitelman (kartta 7) toteuttamista varten on laadittava erilliset toteutussuunnitelmat eri kohteista, kuten mäen korotuksesta ja rinteistä, hiihtohisseistä, hiihtomaasta, hiihtosilloista ja muista rakennelmista, ampumaradasta, vesialtaista, Nysvedin niittyjen maisemanhoidosta, tähtitornista sekä istutuksista. Erityistä huomiota on kiinnitettävä maiseman luonnonmukaiseen kunnostamiseen.

Suunnitelmat on toteutettava kaupungin valvonnassa. Tekninen virasto yhdessä liikuntatoimiston kanssa vastaa itse rakentamisesta. Mikäli rakentamista tapahtuu talkoovoimin, siitä on ilmoitettava liikuntatoimistolle ja rakennusvalvonnalle.

4. GENOMFÖRANDEGRANSKNING

Grundprinciperna i markanvändningsplanen är redan långt genomförda. VU-, SL- och MU-områdena ägs huvudsakligen av staden och används sålunda redan nu för friluftsliv och rekreation. Skidspåren och friluftslederna på området har i huvudsak redan anlagts. I genomförandet är det sålunda fråga om slutförande av arbetena, men framför allt om färdigställande och landskapsvård i syfte att återställa Öjbergets ursprungliga värde även som miljöobjekt.

Första åtgärder för genomförande av planen är höjning av slalombacken och på samma gång omformning av sandgroparna samt skidterrängen för barn och parkeringsområdet, anläggande av en tredje sluttning och avlägsnande av de nuvarande spåren på sluttningen (liftfåra, halfpipe-bana) och anläggande av en ny skidlift. Därefter bör man satsa på anläggande av skidstadion med målområden, övergångsbroar, skidvallar och områden för skidskytte. Skidcenterområdet kräver därtill i synnerhet omformning av terrängen samt planteringar.

Skogsbruksplanen för Öjberget bör utarbetas så att restriktionerna gällande området följs. En separat plan bör även utarbetas för naturstigen med skyltning samt för omformning av den gamla avstjälningsplatsen i Sundom. För genomförandet av planen för skidcenterområdet (karta 7) bör separata genomförandeplaner utarbetas gällande de olika objekten: förhöjning av backen, sluttningarna, skidlifterna, skidterrängen, viadukterna och de övriga konstruktionerna, skjutbanan, vattenbassängerna landskapsvården på ängarna vid Nysved, observatoriet samt planteringarna. Särskild uppmärksamhet bör fästas på naturenlig uppsnygning av landskapet.

Planerna bör genomföras under stadens övervakning. Tekniska verket svarar för själva anläggandet i samarbete med idrottsbyrån. Ifall talkoarbete används i anläggandet, bör detta meddelas idrottsbyrån och byggnadstillsynsbyrån.

KARTTA 1
KARTA

Korkeuskälyri
höjtkarna

0 500 m

KORKEUSSUHTEET
HÖJDFÖRHÄLLANDEN

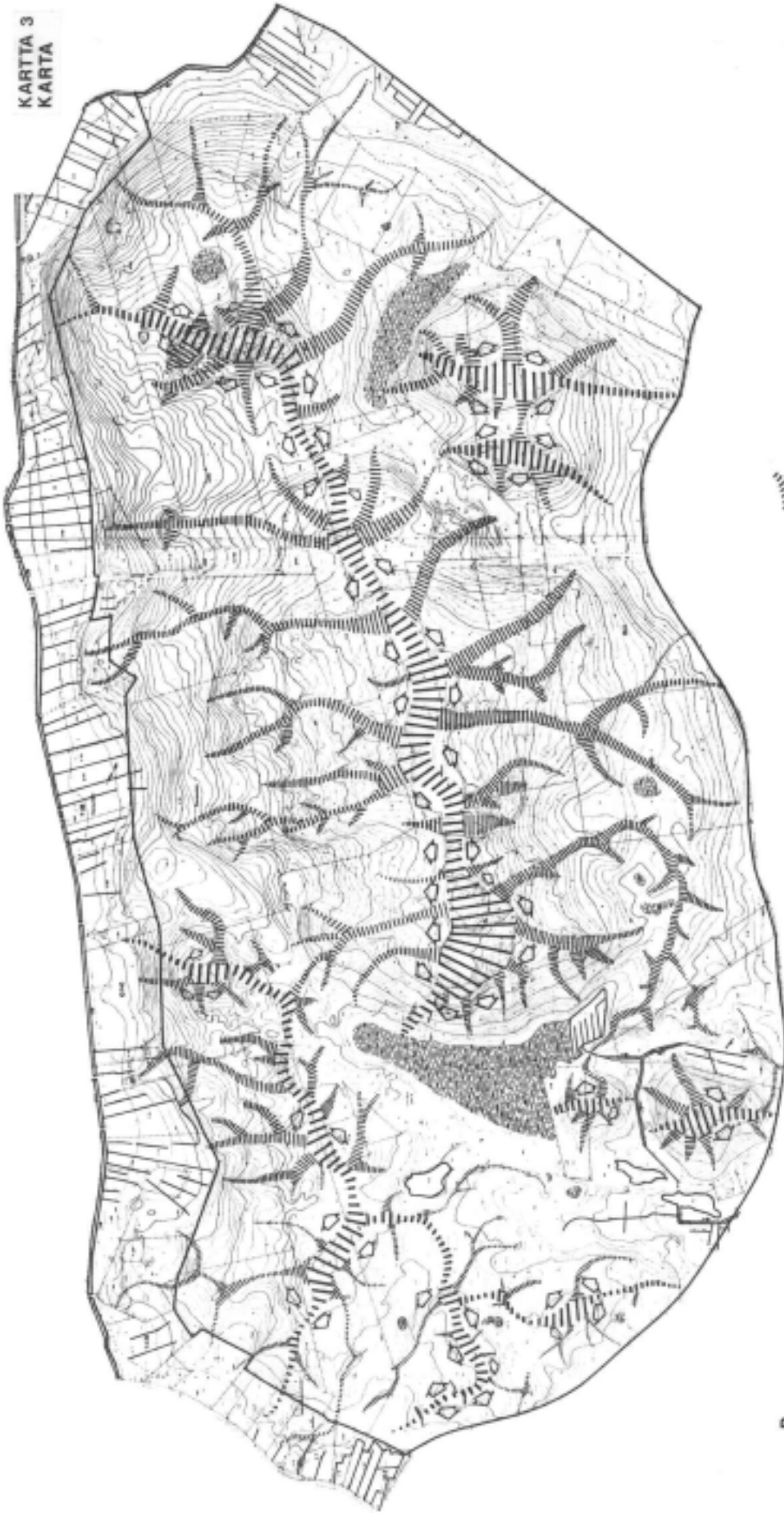
	Ennen heikkaitaan ruusunsaad-
tama, rypylän hiekkakuoppa		F.d. saadun ruusunsaad-
suo
	Tähtensä		Fylinenröde
	Ennen kaatipalkka, jonka päällä
lytymä		F.d. avoimpruonin, on belagis
med fylinen
	Kotelo, ohat turvokeros meren-
päästä		Väimä, tunstovakke pälmerin
	Kitty / jetti, savon ym. Nantoja ma-
stoksa laabassa		Äng / äng, lens n.m. fra maistaba-
stoksa i oim
	Vesijäta		Vesijäta

	Kara, huutohuone avoim, Vaasen
grenit		Kärg, veltvoodes kahäl, Vasa-
grenit
	"Purppelo", Lõõnäärnen muuläär-
sähtöö		"Ojruudäker", die lornu Lõõnäärnen
stundäärnäl
	Mereeni, huutohuone selõne		Uuisad muuläärn

MAAPERÄ / KALLIOPERÄ / MORFOLOGIA
JORDMÅN / BERGGRUNN / MORFOLOGI

KARTTA 3
KARTA

	Vedenkylä		Vedenkylä
	Vedenkylä		Vedenkylä
	Vedenkylä		Vedenkylä
	Vedenkylä		Vedenkylä
	Vedenkylä		Vedenkylä
	Vedenkylä		Vedenkylä
	Vedenkylä		Vedenkylä
	Vedenkylä		Vedenkylä
	Vedenkylä		Vedenkylä
	Vedenkylä		Vedenkylä

VESIOLOT
VATTENFÖRHÅLLANDEN

KARTTA 4
KARTA

- [MT a] Kivinen muutakattyyppi (Tuore kangas) Sienig läbbäntyyppi (Frisk mo)
- [MT] Muutakattyyppi (Tuore kangas) Bälläntyyppi (Frisk msi)
- [MT b] Soaitumut muutakattyyppi (Tuore kangas) Pörsunpad läbbäntyyppi (Frisk mo)
- [A] Peltö Äöer
- [T] Torsti Toer
- [B-V] Veroluckka Skarreluckka

- [J] Kalliomäki (Loukema)
- [Jto] Suo, äläne (ouhema)
- [CT] Karvityyppi (Kuras kangas)
- [VT B] Kivinen puotakattyyppi (Kivihako kangas)
- [VT] Puotakattyyppi (Kuvahko kangas)
- [VT a] Soaitumut puotakattyyppi (Kivihako kangas)

- Bergg skog (Impediment)
- Käs. myr (Impediment)
- Ljungtyr (Tor mo)
- Sienig Ingontyyppi (Kurg mo)
- Ingontyyppi (Kurg mo)
- Försunpad Ingontyyppi (Kurg mo)

KASVILLISUUS - METSÄTYYPIT
VÄXTLIGHET - SKOGSTYPER

KARTTA 5
KARTA

	TILANNE 8.3.1994 Käytön erittely	SITUATION 8.3.1994 Äge av staden
	Väntytillstånd eller annan tillståndssituation	Äge av privata eller annan ägare
	Väntytillstånd	Äge av staden

MAANOMISTUS
MARKÄGOFÖRHÄLLANDEN

KARTTA 6
KARTA

**NYKYINEN MAANKÄYTTÖ
NUVARANDE MARKANVÄNDNING**

[Symbol]	Hiljontajla-alue	Område för skidstuga
[Symbol]	Loma-aurinkovalu	Område för turistsektorer
[Symbol]	Pelkottusalue	Rekreatiivisektori
[Symbol]	Rakennus-alue	Område för rakennus
[Symbol]	Therapi	Vuokrat
[Symbol]	Lutetopoukku	Naturstig
[Symbol]	Lampi, kunnospolku	Ilkiväylä, moottoristie
[Symbol]	Alueen raja	Ornitologipolku
[Symbol]	Suunnitteluvuorokausen raja	Planintuorivuorokausen raja
[Symbol]	Vesilinja	Vesienohje
[Symbol]	Aker	
[Symbol]	Ang	
[Symbol]	Välisäilytysalue, lähtö	
[Symbol]	Sikojen (kangas)	
[Symbol]	Sikojen (kangas)	
[Symbol]	Djurräddningsområde	
[Symbol]	Vattenområde	
[Symbol]	Pyhänsalmi-alue, vesijärven alue	
[Symbol]	Siltoalue	
[Symbol]	Område för skidcenter	
[Symbol]	Peltto	
[Symbol]	Nitry	
[Symbol]	Konttinen, suo	
[Symbol]	Metsä (kangas)	
[Symbol]	Metsä (kangas)	
[Symbol]	Prunpöytä	
[Symbol]	Vesilähtö	
[Symbol]	Tuulivoimala-alue	
[Symbol]	Siltoalue	
[Symbol]	Hiljontajla-alue	

